

ἀχρεῖσον, ἢ ἀχρεῖσιν ἐν τῇ ἰδίᾳ γρά-
ψαι διαθήκη. εἰ δὲ ἐν τῇ νόσῳ τῆς μα-
νίας αὐτὸν κατεχόμενον, ὁξωπὸς πρὸς
ἰδοὶ δὲ τῆς ἰδίας ἀμελουμένην παύ-
δων, ἢ συγγενῶν, ἢ ἄλλων ὑπὸ αὐτῶν
γεγραμμένων κληρονόμων, καὶ διὰ
συμπέθεαν βουλευθεὶς αὐτῶν φρονή-
σαι, διδόντων αὐτῶν ἀδελφῶν διαμάρτυ-
ρεῖν τοῖς ὁξωπὸς ἀδελφείου, ἢ δὲ διαθή-
κης ἥδη γενομένης εἰς τὸν μνημόσπονον
κληρὸν καλουμένοις ἐπὶ γὰρ φῶς ἐλ-
λεῖν, ὥστε ἀπουδάξιν αὐτῶν τοῦτου
φρονήσιν. εἰ δὲ γε καὶ μὴ πῶς τοιαύ-
τως διαμάρτυρεαν ἀμελήσαν, καὶ ὁξ-
ωπὸς ἐν τῷ αὐτῶν οἴκῳ μνημόσπονον
ὑποδέξασθαι, δαπανήμασιν οἰκείοις
ἀχρεῖ τῆς τελευτῆς αὐτῶν φρονήσας δι-
χθεὶς τὸν πῶς ὑποηρεσίαν καὶ πῶς ὁπι-
μέλειν τῷ μνημόσπονῳ παραχρῆμα, C
καὶ τὰ μάλιστα ὁξωπὸς εἴη, εἰς πῶς
τοῦτου διαδοχὴν ἐρχεσθαι διαπίπτειν,
ἀναβεβημένης τῆς αὐτῶν ἐνστάσεως, ἅτε
δὴ ἀναξίων ὄντων ἐν τῷ μνημόσπονῳ (κα-
τάπερ εἰρήκαμεν) φρονήσας παραχρῆμα
ἀμελησάντων. οὕτω μὲν τοι, ὥστε τὰ
λοιπὰ τῆς διαθήκης κεφάλαια, ἐν
τῇ ἰδίᾳ μνημεῖν ἰσχύει.

Εἰ ἓνα τῶν παρολεχθέντων γονι-
νέων ἐν αἰχμαλωσίᾳ κρατῆσθαι συμ-
βαίη, καὶ τὸν τοῦ παιδὸς, εἴτε πάν-
τες, εἴτε εἷς, μὴ ἀπουδάσκειν τὸν
ἀναρύσασθαι, ὥστε εἰ μὲν δυνάμει πῶς
τῆς αἰχμαλωσίας συμφορὰν ἐκφυ-
γεῖν, ἐν τῇ αὐτῶν εἶναι ὁξωπὸς, πό-
τε μὲν πᾶσι ἀχρεῖσας αἰπῶς τῇ
ἰδίᾳ βούλοιο ἐπὶ γὰρ διαθή-

ingratum ingratóve, suo te-
stamento scribendi. Sin ex-
traneus aliquis eum furore
detentum, à suis liberis, vel
cognatis, vel aliis ab eo scri-
ptis heredibus negligi videar;
& ex commiseratione curam
eius gerere velit, facimus ei
potestatem, ad eos, qui ab
intestato, vel ex testamento
iam facto ad hereditatem fu-
riosi vocantur, denunriatio-
nem scripto comprehensam
mittendi, vt eius diligentem
curā gerere properent. Quòd
si post eiusmodi testationem
nihilominus eum negle-
xerint, & extraneus in do-
mum suam furiosum recepe-
rit, impensisque suis ad mor-
tem usque curam eius gesse-
rit: sancimus, vt is qui hoc mi-
nisterium atque diligentiam
furioso exhibuit, licet extra-
neus sit, ad eius successionem
perueniat, institutione illo-
rum abolita, tamquam indi-
gnorum, qui furiosi (ceu dixi-
mus) curam gerere neglexe-
rint; ita tamen, vt reliqua te-
stamenti capita in vigore suo
maneant.

Si de parentibus indicatis
alterutrum in captiuitate de-
tineri contigerit, eiusque li-
beri vel omnes, vel vnus, non
festinauerint eum redimere:
si de calamitate captiuitatis
euadere potuerit, vtrum hanc
ingratitude causam testa-
mento suo velit inscribere,
nec ne, situm in arbitrio ipsius

Vuu iijj

erit. Quòd si negligentia liberorum, vel contempnu, liberatus non fuerit, sed in captiuitate decesserit: nequaquam patimur eos ad successionem venire, qui operæ parùm in eius redemptione procuranda impenderunt: sed quùm omnes liberi hac in parte se gessere negligentius, vniuersæ facultates ab eo relictæ ciuitatis illius ecclesiæ, de qua fuit oriundus, addicuntur: inuentario scilicet sub attestatione publica conficiendo; ne quid ex bonis eius depercar, & ita quidem, vt quidquid hinc ad ecclesiam peruenerit, ad captiuorum redemptionem impendatur. Et hæc quidem de personis dicta sunt, quas exheredare non licet, nisi causas ingratitude perscribi demonstrarique contigerit. Occasionem verò ferendæ legis huiusce generalis, hæc ipsa nobis causa præbuit. Ideoque generaliter præcipimus, vt si quidem ille relictus in captiuitate fuerit, liberòsque nullos habeat, & cæteris, qui ad hereditatem eius ab intestato vocantur, non in hoc incumbentibus, vt eum redimerent, in captiuitate decesserit: nullus illorum, à quibus neglectus fuit, ad hereditatem ipsius perueniat: quamuis ante captiuitatem fortè testamentum ab eo factum sit, in quo personas, quarum mentionem fecimus, heredes scripserit.

κη. εἰ δὲ διὰ τῆς παίδων ἀμελείας ἢ κατὰ φρονήσεως μὴ ἐλάβετε φθεῖν, ἀλλ' ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ τελευτήσοι. ἐκείνοις εἰς τὴν αὐτὴν διαδοχὴν ἐλθεῖν οὐκ ἀνεχόμεθα, οἱ πνευ ἐκ ἐαυτοῦ δασαν τῆς ἀναρύσεως αὐτῶν φρονήσαι. ἀλλὰ πάντων τῶν παίδων ὅτι τούτῳ ἀμελησαντων, πάντα τὰ ὑφ' ἡμῶν αὐτῶν καταλιμπανόμενα, τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς πόλεως, ὅς ἡς ὡρμήται, πωροκηροδοται. ἀπογραφῆς ὅτι δημοσίου δηλαδὴ ἐκ μητροπείου γνησίου, ὥστε μηδὲν ἐκ τῆς αὐτῆς ὑποδοσίας παραπολέσθαι, ἐφ' ᾧ πάν, ὅπρ' ἐντέδεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν πωρῆσαι, εἰς αἰχμαλώτων ἀναρύσιν πωρῆσαι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν, ὅσον ὅτι τοῖς πωρῶσι εἰρηται, ἀπρ' ἀπὸ κληρονομίαν ποιεῖν οὐκ ἐξεστίν, εἰ μὴ τὰς τῆς ἀχαιείας αἰτίας γραφῆσαι καὶ ἀποδεδῆσαι συμβαίη. πωρῶσιν δὲ ἡμῶν πρὸς τὸ γνησιὸν ποιήσασθαι νόμον, ἢ παροδοσαι ὑποδοσίας δέδωκεν. καὶ διὰ τούτου γνησιῶς κελύομεν, ὥστε εἴπρ' ἐκεῖνος ἐν αἰχμαλωσίᾳ ληφθεῖν, ἢ παίδας μὴ ἔχει, ἢ τῶν ἄλλων τῶν εἰς τὴν τούτου κληρονομίαν ὅς ἀδιαδέτου καλουμένων ἀναρύσασθαι αὐτὸν μὴ σπασσόντων, ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ τελευτήσοι, μηδὲν ἐκ τῶν ἀμελησαντων εἰς τὴν τούτου κληρονομίαν ἔρχεσθαι, εἰ ἢ πρὸ τῆς αἰχμαλωσίας διαθήκη τυχὼν ὑφ' αὐτῶν ἐγέρονται, ἐν ᾗ τὰ μνημονεύοντα πωρῶσιν ἐγέγραφε κληρονομίαις.

ἀλλὰ καὶ ἐν ταῦτα τῆς ἐνστάσεως τῶν
 κληρονόμων ἀκυρεμένης καὶ τῶν λοιπῶν
 τῆς διαθήκης κεφαλαίων ἐν τῇ ἰδίᾳ
 μὲνόντων ἰσχύϊ, αἱ πεποισμένοι τῶν ποι-
 ούτων περὶ σωπῶν καὶ ὁμοιῶν ὅ-
 ρων τῆς ἐκκλησίας τῶν πόλεων, ὧν
 ὥρμωται, περὶ σκυροῦσθαι, καὶ μὴ
 ἐν ἄλλαις οἰασιμῶν αἰτίαις, ἀλλ' ἐν
 τῆς τῶν ἀγχμαλώτων ἀναρύσεσι δα-
 πανάσθαι, ὥστε ὅθεν ἐκείνοι ὑπὸ τῶν
 ἰδίων οὐκ ἀνερρύθθησαν, τὰς ἄλλων
 ἀναρύσεσι φροντίζουσαι, καὶ τὰς ἐκεί-
 νων ψυχὰς ἐκ ταύτης τῆς ἀσεβοῦς
 περὶ ζέως ὁπποῦ φρίζουσαι. αὐτὸς τοῦ
 τοῦ ἀφραφύλακτου μὲν, καὶ εἰ ἄλλο
 ὁμοῦ περὶ σωπῶν περὶ τῆς ἀγχμα-
 λωσίας γεράφῃ κληρονόμον, καὶ ἐκεῖνος
 εἰδὼς ἑαυτὸν ὑπὸ ἐκείνου γεράφθαι
 κληρονόμον, ἀναρρύθασθαι τῶτον ἐκ
 τῆς ἀγχμαλωσίας ἀμελήσῃ. ταύτῃ
 δὲ πῶ ποινῇ κατ' ἐκείνων κρατεῖν δε-
 σσόμεθα, οἱ τινες ὁκτωκαίδεκατον
 τῆς ἑαυτῶν ἡλικίας ἐπλήρουν ἐνι-
 αυτὸν. ἐν δὲ τῆς ποιούτης αἰτίας,
 ὡς ἴκα ὑπὲρ ἀναρύσεως ἀγχμαλώ-
 των ἀναγκαῖον εἶη χρήματα δοῦναι,
 εἰ τις ἰδίᾳ μὴ ἔχῃ χρήματα· ἀδελφὸν
 ἔχοντα, εἴπερ τῆς εἰρημνίας ὑπάρχῃ
 ἡλικίας, δανείζουσαι χρήματα, καὶ
 περὶ ἀκίνητα ἢ ἀκίνητα ὑπο-
 πείδουσαι, εἴτε ἰδίᾳ ἔχῃ, εἴτε τὰ τῶν
 ἐν ἀγχμαλωσίᾳ κρατουμένων. ἐπει-
 δὴ ἐν τοῖς εἰρημνίοις ἀπασιν τοῖς ὑπὲρ
 ἀναρύσεως ἀγχμαλώτων δίδουσαι ἢ
 ἀναλίσκουσαι δανουμένοις, τὰ τοῖς
 αὐτὰ συναλλάγματα ὡς παρὰ περὶ

A Nimirum heic etiam institu-
 tione heredum infirmata, cæ-
 terisque testamenti capitibus
 in vigore suo manentibus, fa-
 cultates eiusmodi persona-
 rum consimili modo ciuita-
 tum ecclesiis, ex quibus ori-
 ginem duxerunt, addicun-
 tor, nec in alias quascumque
 causas, extraquam in capti-
 uorum redemptiones, impen-
 dantur: vt per quæ illi bona
 redempti non fuerunt à suis,
 per ea redemptiones alio-
 rum procurentur, & ipso-
 rum animæ tam pio facto
 subleuentur. eodem scilicet
 obseruando, etiam si aliam
 quamdam extraneam perso-
 nam heredem scripserit, isque
 cognito, se ab ipso scriptum
 heredem, hominem è capti-
 uitate redimere neglexerit.
 Hanc autem poenam aduer-
 sus eos valere sancimus, qui
 decimum & octauum ætatis
 annum impleuerunt. Cæte-
 rum in huiusmodi causis,
 quum pro redemptione ca-
 ptiuorum pecunias dari ne-
 cesse fuerit, si quis pecunias
 proprias non habeat, licitum
 D illi esto, si dictam ætatem at-
 tigit, mutuari, & res mobi-
 les ac immobiles obligare,
 tam suas, quàm illius, qui
 carcere detinetur. quando-
 quidem in omnibus indica-
 tis, quæ pro redemptione ca-
 ptiuorum dari vel expendi
 constat, perinde contractus
 huiusmodi firmos atque ratos

esse iubemus, atque si à persona reapse sui iuris & ætatis perfectæ celebrarentur, nullo his præiudicio generando, qui cum huiusmodi personis, ceu diximus, in causis commemoratis contraxerint: hoc etiam illi necessario incumbente, qui de captiuitate postliminio reuertitur, vt eiusmodi contractus ratos habeat, & hisce debitis tamquam suis obstrictus sit.

Si quis ex memoratis parentibus, quum ipse sit orthodoxus, sentiat filium filiosve suos non esse catholicæ fidei, nec in sanctissima ecclesia communicare, in qua omnes beatissimi patriarchæ vna quasi conspiratione concordiaque rectissimam fidem prædicant.

Itaque siue dictas ingratitudinis causas omnes, siue certas ex eis, siue vnam quamcumque parentes suo testamento inscripserint, & heredes scripti nominatam nominatasve causas, vel vnam saltem earum, veram esse probauerint: testamentum suum robur obtinere iubemus. Quod si hæc obseruata non fuerint, nullum præiudicium liberis, qui exheredes scripti sunt, fiat: sed quod ad heredum institutionem attinet, ad irritum recidente testamento, liberi ad parentum suorum hereditatem ab intestato portionibus æquis per-

^A σώπου αὐτεξοισίου καὶ τελείας ἡλικίας ὄντως γινόμενα, βέβαια εἶναι παρὰ κελεύσματα, μηδενὸς μὲν τῶν ποιούτων παρῳάπων ἐπὶ ταῖς μνημονευθεῖσαις αἰτίαις (καθὰ πρὶν εἰρηται) συναλλάττοισι παρὰ κέρματος γινόμενου· ἀνάγκη δὴ ἐχόντος τῆς ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας ἐπανερχόμενου τὰ τοιαῦτα συναλλάγματα βέβαια ἡγεῖσθαι, καὶ τοῦτοις ὡς ἰδίοις ὀφλήμασιν ἐνέχεσθαι.

Εἴ τις ἐκ τῶν εἰρημίων γονέων ὀρθόδοξος ὑπάρχων, αἰσθεται ἰδίῳ παῖδα ἢ παῖδας μὴ εἶναι τῆς καθολικῆς πίστεως, μηδὲ ἐν τῇ ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ κοινωνεῖν, ἐν ᾗ πάντες μακαριώτατοι πατριάρχαι μίαν συμπνοίαν καὶ ὁμονοίαν τῷ ὀρθοτάτῳ πίστιν κηρύσσουσιν.

Εἴτε ποίνῃ πάντας τὰς εἰρημένας τῆς ἀχαρείας αἰτίας, εἴτε φανεράς ᾧ αὐτῶν, εἴτε μίαν οἰανδῆποτε γονεῖς τῇ ἰδίᾳ ἐγγράφῃ διαθήκῃ· καὶ ᾧ γραφόμενοι κληρονόμοι τῷ ὀνομαδεῖσαν ἢ ὀνομαδεύσας αἰτίας ἢ μίαν ᾧ αὐτῶν· ἀληθῶς εἶναι δείξειεν, τῷ διαθήκῃ τῷ ἰδίῳ ἔχῃ ἰσχυρὰ παρὰ κελεύσματα. εἰ δὲ πάντα μὴ παρὰ φυλαχθεῖν, μηδὲν γίνεσθαι παρὰ κέρμα τοῖς ἀποκληρονόμοις· γραφεῖσι πασὶν, ἀλλ' ὅσον εἰς τῷ ἐνστασιν τῶν κληρονόμων ἀνήκει, τῆς διαθήκης ἀκυρουμένης, εἰς τῷ τῶν γονέων κληρονομίαν εἶναι παῖδας ᾧ ἀδιαδέτου ᾧ ἴσης μοίρας

ἐρχεσθαι, ὥστε μὴ τοῦ παῖδας πεπλά-
σμέναις κατηγορίαις κατακρίνεσθαι,
ἢ διὰ χειραφύην ἐν ταῖς τῶν γονέων
χειροποιήταις ἐπιμύθην.

Καὶ ταῦτα μὲν οὖν τῶν διαθηκῶν
τῶν γονέων διευπλώσαμεν. δίκαιον δὲ
εἶναι σιμείδον καὶ ἐν τῇ ἐναντίου
οὐκ ἐπὶ τῶν διαθηκῶν τῶν πατέρων τὰ αὐ-
τὰ μετὰ πινος διατίξεως διευπλώσαι.
ταὶ δὲ αἰτίαι τῆς ἀχαριστίας τῶν γο-
νέων πρὸς τοῦ παῖδας ταύτας εἶναι
(Φησὶ) κελεύμεν.

Εἰ ὁ γονεὺς εἰς ἀνείρεσιν ζωῆς
τοῦ ἰδίου παῖδας * παραδοῖεν, δίχα
μὲν τοι γε αἰτίας εἰς καθοσίωσιν ἀνα-
φερομένης.

* ἐκλη-
μαλκῶς
κατ' αὐ-
τῶν ἐν αὐ-
τοῖς.

Εἰ φαρμακείαις, ἢ γοντείαις, ἢ ἄλ-
λῳ ὅτῳ ὁ γονεὺς τῇ τῶν πατέρων ζωῇ
ἐπιβουλεύοντες ἀποδεδέχθαι.

Εἰ ὁ πατήρ τῇ ἰδίᾳ νύμφῃ, ἢ τῇ
παλλακῇ τῆς ἰδίου παιδὸς συμμιγείη.

Εἰ ὁ γονεὺς τοῦ ἰδίου παῖδας
διαθήκας ποιῆσαι κωλύσας ἐν τοῖς
πράγμασιν, ἐν οἷς ἔχουσιν ἄδελφον τῆς
διαθήκας, πάντων δηλαδὴ τῶν ἐπὶ
τῇ κωλύσει τῶν ποιούτων διαθηκῶν
φυλακτομένων, ἀπὸ τῆς τῶν γονέων
πρὸς τὸν παῖδα διέτιξαι.

Εἰ συμβαίῃ ὁ ἀνὴρ τῇ ἐαυ-
τοῦ γαμετῇ εἰς ἀνείρεσιν ἢ ἐκτασιν τῆς
διανοίας δοῦναι φάρμακον, ἢ πλεονέ-
κτως τῷ ἀνδρὶ, ἢ ἄλλῳ ὅτῳ
ἐπὶ τῇ τῆς ἐξουσίας ζωῇ ἐ-
πιβουλεύσαι· τὸ μὲν τοιοῦτον ἐγκλη-

A ueniant : ne falsis ex accusa-
tionibus liberi condemnen-
tur, vel in parentum facul-
tatibus aliquam circumscri-
ptionem patiantur.

Et hæc quidem de paren-
tum testamentis constituta
sunt. Rectè verò facturos
nos existimaui, si è con-
trario de liberorum quoque
testamenti eadem, cum dis-
tinctione quadam, statuere-
mus. Itaque causas ingrati-
tudinis parentum erga liberos,
has (inquit) esse iubemus.

Si parentes liberos suos * ad
interitum tradiderint, citra
causam tamen, quæ ad cri-
men perduellionis spectet.

* cri-
mina-
liter
aduer-
sus eos
agen-
tes.

Si veneficiis, aut maleficiis,
aut alio modo parentes vitæ
liberorum insidiari proba-
tum fuerit.

Si pater cum nuru suâ, vel
concupina filij sui rem ha-
buerit.

Si parentes liberos suos te-
stamenta condere prohibue-
rint de rebus his, in quibus
testandi potestatem habent :
omnibus scilicet in huiusmo-
di testamentorum prohibi-
tione seruandis, quæ in pa-
rentum persona distinctè no-
taui.

^b Si maritum uxori suæ, vel
uxorem marito necis infe-
rendæ, vel alienandæ mentis
causa venenum dare, vel al-
terutrum vitæ alterius alio
quo modo insidias struere
contigerit : eiusmodi crimen,

vti quod publicum sit, secundum leges examinari, legitimamque vindictam mereri sancimus. Liberis autem licentia sit, in testamentis suis nihil ex suis facultatibus illi personæ relinquendi, quam scelus eiusmodi commisisse constat.

Si liberis furore correptis, vel vno saltem ex eis, parentes eorum curam gerere neglexerint: hac etiam in parte seruari præcipimus omnia, quæ de parentibus furiosis supra sanciuimus.

His casibus etiam captiuitatis calamitatem adiungimus, in qua si liberos detineri, & parentum contemptu, vel negligentia non redemptos decedere contigerit: nequaquam parentes bona liberorum, de quibus illi testari potuerunt, consequantur; sed in hoc etiam capite seruentur omnia, quæ de parentibus & cognatis, qui ab intestato ad illorum iura vocantur, supra constituimus.

Si quis de memoratis liberis, quum sit orthodoxus, parentem parentisve suos non esse catholicos sentiat: in his quoque personis obtineant, quæ de parentibus supra statuimus.

SCHOLIA.

Qui exheredes scripti sunt. Qui à quocumque ascendentiū sunt exheredati, vel præteriti, rumpunt in-

μα οἷα δημόσιον ὑποτίχον, καὶ τῶν νόμοις ἐξετάζεσθαι, καὶ νομίμως ἐκδικήσεως ἀξιούσθαι θεασίμετον. τοῖς δὲ πασιὲν ἀδελφὴν εἶναι τῆς ιδίας διαθήκαις, μηδὲν ἐκ τῶν ιδίων ὡς οὐσιῶν ἐκείνῳ τῷ ὡρσώπῳ καταλιμπάνειν τῷ τοιοῦτον μῦθος περὶ ἀχέ-
ναι γνωσκομένη.

Εἰ τῶν παίδων, ἢ ἐνὸς ἐξ αὐτῶν ἐν μανίᾳ τυγχάνοντος, ὁ γονεὺς φρονήσαι αὐτῶν ἀμελήσῃ, πάντα καὶ ἐντεθεὶν ὡς φυλάττειν ὡρσώπῳ, ἀπὸ τῶν μαγνομένων γονέων ἀνωτέρω ἐδεασίμετον.

Τούτοις τοῖς θέμασι, καὶ τῇ τῆς ἀχμαλωσίας συμφορᾷ ὡρσώπῳ, ἐν ἣ ἐἰ τῶν παίδων κρατεῖται, καὶ διὰ τῆς τῶν γονέων καταφρονήσεως, ἢ ἀμελείας μὴ ἀνὰ ῥυθμὸν, τελευτῆσαι συμβαίνει. μηδαμῶς τῶν τούτων γονεὺς εἰς τὰς ὡρσώπῳς ἐρχεται ἢ παίδων, ἐφ' αἷς διαπίπτει ὁ παῖς ἢ διώκεται, ἀλλὰ πάντα καὶ ἐν τούτῳ τῷ κεφαλῇ φυλάττειν, ἀπὸ καὶ τῶν γονέων καὶ συγγενῶν τῶν ἐξ ἀδιαθέτου εἰς τὰ τούτων δίκαια καλουμένων κληρονόμων ἀνωτέρω διατυπώσαμεν.

Εἴ τις ἐκ τῶν μνημονομένων παίδων ὁρθόδοξος τυγχάνων, ἀδελφῇ ἢ ἰδίῳ γονεῖ, ἢ γονεὺς μὴ εἶναι καὶ πολι-
κοῖς, ταῦτα καὶ ἐπὶ τῶν τοιούτων ὡρσώπῳν κρατεῖν, ἀπὸ ἀνωτέρω καὶ τῶν γονέων διατυπώσαμεν.

ΣΧΟΛΙΑ.

Οἱ παρ' οἰουμένης αἰῶνος ἀπὸ κληρῶν γε-
νότες ἢ ἀμνημόνιστοι ἐσθλόντες, ῥηγνύουσι τὰς
οἰσά-

ἐνταύτης, καὶ ὅς ἴσου κληρονομοῦσιν, εἴτε καὶ οἱ ἀλλοτρίοι κληρονομοὶ τῶν οἰκείων εἴσιν. εἰ γὰρ ὁ ζῶντις εἴεν, τέλειον ἢ ἀφ' ἧς ῥήγνυται, καὶ ὁ ποῦ οἱ οἰκεῖοι λαμβάνουσιν οἱ ἐκτείντες ἀμνημονύοντι. ἢ συμμερίζονται μὲν ὁ ζῶντις ὁ γὰρ φείσιν οἰκείοις, ὡς βιβλ. λ'. ὑπὸ α'. κεφαλ. ιβ'.

Τὸ κρίνον παρὰ τοῖς παῖδας τοῦτο. οὐ γὰρ καὶ τῶν παίδων ἡ ἐπιβουλή, ἀλλὰ καὶ ἡ κατὰ τὴν πατρὸς ἐπιβουλή παρὰ τῆς μητρὸς, καὶ ἡ κατὰ τῆς μητρὸς παρὰ τῆς πατρὸς, διχάδην δίδωσιν ἀγρυμνακτικῶς φιλοπάτορι τε καὶ φιλομήτορι. καὶ ἅμα ἀνίστανται τῶν κακῶν, καὶ ἐναρμόνιων παίδας παρὰ τὴν αἰαμώρητων γονέων αἰδῶ καὶ ὑμῶν.

stitutiones, & ex æquis portionibus heredes fiunt: si modò scripti heredes, sui quoque fuerint. Nam si fuerint extranei, testamentum profus rumpitur, omniâque capiunt heredes sui, qui præteriti sunt, vel partiuntur cum suis heredibus scriptis vnâ cum extraneis, vt lib. 30. tit. i. cap. 12. dicitur.

^b Si maritum uxori suæ.] Nimitum heic etiam liberorum aliquid interest, non enim liberis dumtaxat infidiæ structæ, verùm etiam matris aduersus patrem, vel patris aduersus matrem infidiæ iustam indignationem in filio patris & matris amante concitant. Præterea sunt ex iis hæc, quæ à malis abducunt, & ad innocentium parentum reuerentiam ac venerationem liberos impellunt.

ΤΙΤΛΟΣ Θ'.

Περὶ ἐνστάσεως καὶ ὑποκαταστάσεως.

TITVLVS IX.

De institutione & substitutione.

α'. Οὐλ- **Ε**Νστασίς ἐστὶ, ὅτι, ὅς εἰπὼν, Πέτρῳ. **Ε**γὼ τῆς κληρονομίας μου κύριός εἰμι.

ς'. Τὰ ἐν τῷ μέσῳ συμβαίνοντα τῷ κληρονόμῳ οὐ βλάπτει, οἷον ἐὰν ἀποβῇ, καὶ πάλιν ὑποκαταστή.

θ'. Ἰδεμ. Ἐρρώται ἡ ἐνστάσις, εἰ καὶ ὁ ὄνομα τῆς κληρονομίας μὴ λελθῇ, ἀλλ' ὁμολογούμην γινώσκω.

Οἱ κληρονόμοι δικαίου εἰσὶ διάδοχοι καὶ ἐὰν μὴ διέλθῃ εἰς αὐτὸν ὁ διαδέμενος, ὅς ἴσου καλεῶνται.

ιγ'. Ἰδεμ. Ἐνσησάμενος Πέτρου καὶ τοῦ ἀδελφοῦ παιδὸς μου, εἰ μὴ εἶπω, ὅς ἴσων μερῶν πάν-

Basil. Tom. IV.

C I. VL- **I** Nstitutio est quum ^{L. 1. §. 3. D. de her. instit.} **P** IAN: **I** dicitur, Petrus mihi heres esto.

V I. Quæ medio tempore heredi accidunt, non nocent, ^{L. 6. §. folemus.} vt si deportatus vel relegatus postea restitutus fuerit.

I X. **I** DEM. Valet institutio, ^{L. 9. §. 1.} etsi quis heredis nomen non dixerit, sed tantum certissimo ac indubitabili signo demonstrauerit.

^{§. 3.} Heredes iuris successores sunt, ac si testator ius inter eos non diuiserit, omnes æqualiter vocantur.

X I I I. **I** DEM. Si Petrum fratrisque mei filios instituero, & adiecero, æquè heredes

Xxx

funto, æqualiter omnes hereditatem adeunt: sin illud non adiecero, semissem Petrus accipit, & fratris filij semissem. Solemne quidem est, hereditatem in duodecim uncias distribui, quæ libra dicuntur. Verum distribuere testator & in plures, & in pauciores eam potest.

L. 31. XXXI. GAI. Heredes possumus instituere tum liberos homines, tum seruos, & seruos quidem nostros, insuper & alienos seruos eorum heredes scribere possumus, qui & ipsi heredes institui possunt. seruus enim ex domini sui persona illud nactus est priuilegium, vt cum eo quoque possit esse testamenti factio.

L. 32. XXXII. IDEM. Et ab hostibus captus propter spem postliminij rectè heres instituitur, & eius seruus, & si redierit hereditatem percipit.

L. 48. XLVIII. MARCIAN. Domina seruum, adulterij cum ipsa commissi accusatum, inutiliter ante sententiam liberum, vel heredem scribit.

L. 59. LIX. CELS. Quocumque gradu quis heres sit institutus, vel substitutus, si heres non fuerit, pars eius omnibus pro hereditariis portionibus adcrefcit, nisi cum aliquo coniunctim sit institutus. tunc enim coniuncto adcrefcit.

πες ὅς ἴσου κληρονομοῖσιν. εἰ δὲ μὴ εἶπω, Πέτρῳ τὸ ἡμῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ἀδελφὸς παῖδες τὸ ἡμῶν. εἰδισαὶ μὲν πλὴν κληρονομίαν εἰς ἑβ'. Το διαρῆσαι, καὶ λέγονται λίτρα. δυνάται δὲ ὁ διαδέμνῳ καὶ εἰς πλείους, καὶ εἰς ἥτοις αὐτῶν διελῖν.

λα'. Γαι. Γράφειν δυνάμει κληρονομῶν τῶν μὲν ἐλευθέρων, τῶν δὲ οἰκέταις ἡμετέροις, ἐπὶ δὲ καὶ ἀλλοτέλοις, τῶν δούλων δὲ τῶν δυναμένων γράφειν κληρονομῶν. ὁ γὰρ δούλος ἐν πρῶτον τῶν δεσποῦντος αὐτοῦ, ἔχῃ διαθήκης πρῶτον.

λβ'. Ἰδεμ. Καὶ ὁ ἀιχμάλωτῳ διαπλὴν ἐλπίδα τῆς ὑποστροφῆς, καλῶς γράφεται κληρονομῶν, καὶ ὁ δούλος αὐτοῦ, καὶ εἰ ὑποστέψῃ, λαμβάνει πλὴν κληρονομίαν.

μη'. Μαρκιαν. Ἡ δέσποινα τῷ ἀπὸ μοιχείας αὐτῆς κατηγορούμηνῳ δούλον, ἀχρήστως πρὸς ψήφου γράφει ἐλευθέρῳ, ἢ κληρονόμον.

νθ'. Κελσ. Ὁ ἐν οἰωδῆποτε βαθμῶν γράφεις ἕνατῳ, ἢ ὑποκατάστατῳ, ἐὰν μὴ κληρονομῆσιν, τὸ μέρος αὐτοῦ πᾶσι πρὸς τὰ κληρονομία μέρη προσάξει, εἰ μὴ τινὶ ὡς σὺνημμένῳ. τότε γὰρ τῷ σὺνημμένῳ προσάξει.

* οἱ λε:
γίνονται
κατα-
πείαι.

A LXX. PAPIAN. Quæ * gra- L 70.
 tiam vicissim captant institu- * quæ
 tiones, non valent. veluri, capta-
 Quæ ex parte me Petrus he- toria
 redem scripserit, heres esto. dicuntur.

LXXI. PAVL. Non etiam illæ, quæ in præteritum tempus collatæ sunt: veluti, Qua ex parte me Petrus heredem scripsit, ex ea mihi Paulus heres esto. Non solùm autem in personam testatoris, sed & in aliam dirigitur institutio gratiam captans. veluti, Petrus si Paulum heredem scripserit, heres esto.

LXXVII. PAP. Licet codicillis non detur hereditas, tamen in his nomen heredis declarari potest, quum in testamento dixero, Quem heredem codicillis fecero, heres esto. Arque hic quod residuum est ex distributis in testamento duodecim vnciis accipit.

Η δέ σεις
 μιμεῖσθαι
 ὀφείλητε
 πρὸς φύ-
 σιν· οὐ-
 δεῖς δὲ
 ἑαυτὰς
 γεννᾶ-
 ῖσθαι
 ἀδελ-
 φόν.

^a Nec apud peregrinos quidem, hoc est, eos qui extra Romam habitant, per adoptionem frater constituitur.

^b Quòd si quis v̄t frater as-
sumptus atque adoptatus,
heres scriptus fuerit, heredi-
tatem amittito.

Qui hères esse prohibetur, L. 10.
nec per feruum hereditatem ^{cod.}
adquirat.

SCHOLIA.

a Nec apud peregrinos.] Qui scilicet cognati non sunt. nam inter cognatos fraternitas per adoptionem facta non prohibetur. quippe si quis peregrinum

quemdam, qui per adoptionem frater fit, heredem instituerit, sub nomine fratris: heredem eum propterea non facit, quod fratrem appellauerit, quum lex hæc factam per adoptionem fraternitatem prohibeat.

^b *Quod si quis ut frater.*] Quidam per preces obtulit Imperatori dicens, patrem suum adoptasse sibi fratrem, & morientem quasi fratrem illum heredem instituisse. ad hoc constitutio dicit: non licere cuiquam fratrem sibi per adoptionem facere, ac portionem heredis illi auferri posse. possum & heredem instituere* quem fraterna caritate diligo, cum nomine proprio fratrem eum appellans. quod si non huiusmodi caritate, sed per errorem quasi fratrem scripsi institutio irrita fit.

* L. 58.
D. cod.

A κατὰ θεσιν ἀδελφὸν οὐκ ἔστι, γράψῃ κληρονόμον, ἀδελφὸν ὀνομάσας· οὐ ποιεῖ κληρονόμον· ἀλλ' ὁ ἀδελφὸν αὐτὸν ὀνομάσας, ὡς τοῦ νόμου τοῦτου καλύοντος πῶς κατὰ θεσιν ἀδελφότητα.

Εδεήθη τις βασιλέως, ὅτι ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἔλαβεν εἰς θεσιν ἑαυτοῦ ἀδελφὸν, καὶ τελευτῶν ὡς ἀδελφὸν ἐνεστήσατο κληρονόμον αὐτόν. καὶ λέγει ἡ ἀρχιτὰξις· ὅτι ἐξέστὶ πρὶν λαβῆν εἰς θεσιν ἑαυτοῦ ἀδελφὸν, καὶ διωκτὸν ἀποσπᾶσθαι παρ' αὐτοῦ ὁ μέρος τοῦ κληρονόμου. διώμασι καὶ γράφειν κληρονόμον τὸν παρὰ ὃν ἔχω χάριν ἀδελφικῶς, μὴ τῆς κυρίας παρορησίας ἀδελφὸν αὐτὸν ὀνομάζων. εἰ δὲ μὴ ἀπὸ ποιότητος χάριτος, ἀλλὰ κατὰ πλησίον ὡς ἀδελφὸν αὐτὸν ἔγραψα ἐνταῖς ἀκυροῦται.

ΤΙΤΛΟΣ Ι.

ΠΕΡΙ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ.

TITVLVS X.

DE SUBSTITVTIONE.

L. 1.
D. de
vulg.
&
pup.

I. MO-**H**eredes aut instituti dicuntur, aut substituti. Substitutio verò vel simplex est, veluti si dicam, Si mihi Petrus heres non erit, Paulus heres esto: vel duplex, veluti, siue heres non erit, siue erit, & intra pubertatem decesserit.

L. 2.

II. VLP. Liberis, qui sunt in potestate substituimus, masculis quidem vsque ad XIV. annos, feminis ad XII. Etiam nepotibus, & postumis substituimus, quum patres eos non præcedunt, quorum in potestatem recasuri sunt. sed si eos præcedant, heredes instituendi sunt, vel exheredandi.

α'. MO-**Ο**Ι κληρονόμοι ἢ ἐνστα-
θεῖς. **Ο**τοι, ἢ υποκατάστατοι
λέγονται. ἡ δὲ υποκατάστασις ἢ ἀπλή-
ρεια, ὡς τὸ εἰπεῖν, εἰ μὴ κληρονομή-
σῃ Γ' ἔξω, ἔσω Γ' αὐλός κληρονόμος. ἢ
διπλή, οἷον, εἴτε μὴ κληρονομήσῃ, εἴτε
κληρονομήσας ἀνέβος ἀποθάνῃ.

β'. Οὐλπαν. Τοῖς ὑπεξοισίοις πα-
σὶν υποκαθιστῶμεν, ἄρρεσι μὲν, ἕως
ισλ'. ἐτῶν. θηλείαις δὲ, ἕως ιβ'. καὶ
ἐκγόνοις καὶ κυοφορουμένοις υποκα-
θιστῶμεν, ὅτε μὴ ὑπὸ τῶν ἰδίων γρ-
νέων παρελθάνοντα, καὶ μέλλουσιν
εἰς πῶς ὀξοισίαν αὐτῶν μεταπίπλιν.
εἰ γὰρ τῆς πόδου, δεῖ αὐτοῦ γράφεσθαι
κληρονόμου, ἢ ἀποκλήρους γινέσθαι.

ἐπεὶ ἐπαναβαίνοντες εἰς τὸ πρῶτον
τῶν γενέων, οὐ ρήσονται πλὴν αὐθεντι-
κῶς. εἰ δὲ ρήσονται πλὴν αὐθεντικῶς,
καὶ σιωπῶν φανίσκεται ἡ ὀρφανική. καὶ
ὁ ζῶν κῶ ἀνὴρ δυνάμει ὀρφανί-
κῶς ὑποκαταστήσεται, ἐὰν ὑποστήσωμαι
αὐτόν.

15'. Γομπων. Εἰς υἱὸς ἀμνημόνους
ἐὰν, οὐκ ἔρρωται ἡ διαθήκη, καὶ
τῶν πατρὸς ἀποθανῇ, οὔτε ρήνυ-
ται ἡ περιουσία, ἔχουσα τὴν αὐ-
τῷ κληρονομίαν.

16'. Μαρκ. Πολλοὶ βαθμοὶ ὑπο-
καταστάσεων δυνάτον ποιεῖν, καὶ ὑπε-
ρον δούλον ἀναγκαῖον. καὶ αὐτὸν ἄλ-
λήλοις, καὶ ἐκάστῳ ἑνῷ, καὶ πολλοῖς
ἐνὶ, καὶ ἑνῷ πολλοῖς.

17'. Ιαβουλ. Ἐχων πρὸς δύο ἐκγόνους,
ὅν ἑνῷ ὑποεξούσιον, καὶ ἑνὶ ἄλλῳ
αὐτεξούσιον. καὶ βουλόμην αὐτῶν
ὅς ἴσου ποιῶμαι κληρονομίαις, καὶ ἄλλῃ-
λοις ὀρφανικῶς ὑποκαταστήσεται. ἐπει-
δὴ τῶν ἐνδὸς ὄντων αὐτεξούσιου τῶν
ποιεῖν ἐκ ἡδυνάτου, ὅν μὴ ὑποεξού-
σιον ἔχοντες εἰς ὁλόκληρον. λεγόντων
δὲ παρ' αὐτῶν τῶν ἐτέρων γονιμῶν ἐφῆ-
κω κατέλιπε τῶν ἡμισέων μέρους, καὶ
ὑποκατέστησεν ὀρφανικῶς τῶν ὑπο-
εξούσιων ἑνὶ ἑτέρῳ. δυνάτον ἑτέρῳ
μὴ ἰδιωτικῶς, ἑτέρῳ δὲ ὀρφανικῶς
ὑποκαταστήσεται.

18'. Παπιδ. Οἱ ἄλλῃλοις ὑπο-
Basil. Tom. IV.

A quoniam ita succedendo per-
sonæ parentum, principale te-
stamentū non rumpunt: nam
si principale testamentum ru-
ptum sit, pupillare simul eua-
nescit. Etiam extraneo impu-
beri pupillariter substituere
possum, si eum adoptauero.

XVI. POMPON. Si filius L. 16.
præteritus sit, testamentum
non valet, licet ante patrem
decesserit, neque superius
rumpitur, quo ipse forsitan he-
res institutus fuerat.

XXXVI. MARCIAN. Potest L. 36.
quis in testamento plures sub-
stitutionum gradus facere, ac
nouissimo loco seruum ne-
cessarium, & ipsos inuicem
qui heredes instituti sunt, &
singulos in singulorum, &
plures in vnius, & vnum in
plurium locum substituere.

XXXIX. IAVOL. Quum quis L. 39.
duos nepotēs haberet, alte-
rum in potestate, alterum pa-
tremfamilias; & vellet eos ex
æquis partibus heredes face-
re, ac inuicem sibi pupillari-
ter substituere: quoniam id
facere non poterat, quod al-
ter suæ potestatis esset, eum
quem in potestate habebat,
in solidum heredem fecit; al-
teri verò puberi facto dimi-
diam partem ab eo legauit, &
ei quem in potestate habebat,
alterum pupillariter substi-
tuit. Potest quis alium qui-
dem vulgariter, alium verò
pupillariter substituere.

XLI. PAPIAN. Qui sunt inui- L. 41.
§. 1.

XXX iij

cem sibi substituti, pro modo A
suarum portionum partes de-
ficientium capiunt.

- §. 2. Si pater impuberem rogaue-
rit, ut si diem suum impubes
obierit, hereditatem alicui re-
stituatur: cogitur is qui ab inte-
stato heres impuberis est, re-
tenta Falcidia, fideicommissū
restituere. Idem est & in pu-
bere. atque hæc ita locum ha-
bent, si patris testamentum iu-
re valuit. quippe si non valuit,
nec ut codicilli valebit, nisi
nominatim hoc testator ex-
presserit. In fideicommissaria
verò restitutione. solæ patris
facultates, non etiam filij,
restituuntur.

- §. 3. Si quos coniunctim here-
des in partem scripsero, &
alios coniunctim in aliam, at- C
que ita dixero, Heredes meos
in vicem substituo: partem
deficientis duo primò con-
iuncti capiunt, qui si non in-
veniantur, vocantur alij.

- L. 43. XLIII. PAUL. Si vxorē meam
§. 2. heredem scripsero, eique filios
meos, quos in potestate ha-
beo, substituero: institutione
infirmata, filij velut ex testa-
mento heredes existunt. Non D
enim totum testamentum,
sed is tantum gradus, in quo
præteriti sunt, infirmatur.
Heredes impuberi substituti
ad partes institutionis vocan-
tur ex substitutione.

- L. 45. XLV. IDEM. Si habeam fi-
lium legitimū, & alium na-
turalem, eosque heredes in-

καταμέμνηται, πρὸς ἀναλογίαν τῆς
ιδίων μερῶν λαμβάνοισι τὰ τῆς ἀπο-
νουῶτων μέρη.

Εὰν ἀξιώσῃ Φ' ἀνήβον ὁ πα-
τήρ ἀποκαταστήσῃ. ἂν δὲ πλεὺς κληρο-
νομίαν ἀνήβ' Φ' τελευτῶντα· ἀναγ-
κάζεται ὁ δὲ ἀδιαθέτου κληρονομῶν
τῆς ἀνήβου, παρακρεατῶν Φ' Φαλ-
κίδι Φ', ἀποκαταστήσῃ τὸ Φιδεϊκόμισ-
B σον. τὸ αὐτὸ γὰρ ὅτι ἐπὶ ἐφήβου.
πάντα εἰ ἔρρωται ἢ τῆς πατρὸς διαθή-
κῃ. εἰ γὰρ ἀνίσχυρος, οὔτε ὡς κωδίκελ-
λος κρατεῖ, εἰ μὴ ῥητῶς ὁ διαθέμενος
εἴπῃ. ἐπὶ δὲ τῆς Φιδεϊκομισταρείας,
ἀποκαταστάσεως μόνον τὰ τῆς πατρὸς, οὐ
μὲν καὶ τὰ τῆς πατρὸς ἀποκαθίστανται.

Εἰ μὲν ἵνας σωτημένους εἰς μέ-
ρ' Φ' γράψω, καὶ εἰς τὸ ἄλλο ἐπ' αὐτοῖς
C σωτημένους, καὶ εἴπω, τοῖς κληρονό-
μοις μου ἀλλήλοις ἀποκαθίστω. τὸ τῆς
ἀπονουῶτος μέρος, Φ' δύο σωτημένοι
λαμβάνοισι. Τούτων δὲ μὴ διερεσκο-
μῶν, Φ' ἄλλοι καλουῦνται.

μγ'. Γαυλ. Εὰν πλεὺς γαμετῶ μου
γράφας κληρονόμον ἀποκαταστήσω
αὐτῇ ὅτ' ἐμοὶς ἐπαίξοις· ἀκυρο-
μήνης τῆς ἐνστάσεως, αὐτοὶ ὡς ἐκ δια-
D θέκης ἔρχονται κληρονόμοι. οὐ γὰρ πᾶ-
σα, ἀλλὰ μόνος ὁ βαθμὸς ἐν ᾧ ἀμνη-
μόνυτοι γεγόνασιν, ἀκυροῦται. Φ'
κληρονόμοι ἀποκαταμέμνηται τῷ ἀνή-
βῳ πρὸς τὰ τῆς ἐνστάσεως μέρη, κα-
λουῦνται εἰς πλεὺς ἀποκατάστασιν.

μέ'. Ἰδεμ. Εὰν ἔχων παῖδα νόμιμον,
καὶ Φιστικὸν ἔτρον, κληρονόμοις αὐτοῦ

ῥαψω, καὶ ὑποκαταστήσω ἄλλήλοις, ἰδιωπική ὅστιν. οὐ γὰρ ἡδυνάμην τῷ φισικῷ ὁρφατικῶς ὑποκαθιστῆν. ἐὰν ἄλλήλοις ④ κληρονόμοι ὑποκαταστή-
σι, καὶ δποθανόντων τινων, ἕτερος ὧρ-
αυτήσεται τὸ μέρος αὐτῶν, μόνοι ④ πε-
ριόντες λαμβάνουσιν αὐτό:

^A stituam, & inuicem substi-
tuam, vulgaris est substitu-
tio. non enim poteram natu-
rali pupillariter substituere.
Si heredes inuicem substituti
fuerint, & quibusdam defun-
ctis alius portionem suam re-
pudiauerit, soli superstites
eam capiunt.

ΤΙΤΛΟΣ ια'.

Περὶ Φιδεικομιστῶν ἀγωγῶν δποκαταστάσεως.

TITVLVS XI.

De fideicommissariarum actionum restitutione.

δ'. Οὐλ- **Τ**Ο Υ κληρονόμου δὲ λα-
παν. **Τ** βουλήν σου πρὸς ἐλθεῖν,
ἐὰν ὁ φιδεικομιστὴς λέγῃ, κιν-
δύνω μου κληρονόμησον, ἀναγκάζε-
ται, καὶ οὐ παρακρατεῖ τρίτον, εἴτε
ἀπορός ὅστιν ἡ κληρονομία, εἴτε καὶ
μὴ, καὶ οὐ πρὸς ἐργαζομένη διὰ πείδου
αὐτῶν φοβεῖται πρὸς ἐλθεῖν ὁ κλη-
ρονόμος.

ε'. Μακεδν. Καὶ ὁ ἐν μεγάλῃ ὦν ἀ-
ξία, ἢ αὐθεντία, ῥαφόμενος κλη-
ρονόμος παρὰ κωήν ἢ πόρνης, καὶ
ἀξιούμενος δποκαθιστῆν, ἀναγκάζεται.

ιη'. Οὐλπαν. Ἐν τῇ δποκαταστάσει τῆς
κληρονομίας, ④ καρπὸν οὐ φέρον-
ται, εἰ μὴ ὑπὲρ δεσὶς γέγονεν, ἢ ῥητῶς
αὐτῶν ἐπετράπη δποκαταστήσαι. λογί-
ζεται δὲ εἰς Φαλκιδίαν.

Ο γὰρ ἀξίων δποκαταστήσαι
κληρονομίαν, ἐμείνο δοκεῖ λέγειν,

^B IV. **S**I heres adire vere-
VLP. **S**tur hereditatem, &
fideicommissarius dixerit,
Meo periculo hereditatem
adito, cogitur, nec trientem
retinet: siue hereditas soluen-
do sit, siue non. nec inqui-
rimus, quam ob causam heres
adire vereatur.

V. MAECIANVS. Etiam qui
magna præditus est dignita-
te, vel auctoritate, scriptus
heres ab arenario, vel ea mu-
liere quæ quæstum corpore
facit, ac rogatus restituere,
compellitur.

XVIII. VLP. In hereditatis
restitutione non veniunt fru-
ctus, nisi mora facta sit, aut
specialiter rogatus fuerit eos
restituere. Imputantur autem
in Falcidiam.

Nam qui rogat, ut quis he-
reditatem restituat, id dicere

Xxx iij

L. 4.
in pr.
D. ad
Senar-
ruse.
Trea-
bel.

L. 5.

L. 13.

s. i.

videtur, quod hereditatis est. Fructus autem non hereditati, sed ipsis rebus accepto feruntur.

- §. 2. Quod si heredi legatum relictum sit, & portionem hereditatis restituere rogatus fuerit: legatum id, quod a coherede accepit, retinet. quod autem institutionis suæ nomine obtinuit, restituit.

L. 29. XXIX. MARCIAN. Testamentum secundo loco factū, licet ex certis rebus heredis institutionem habeat, valet, ac prius rescindit. Si verò testator dixerit in secundo ut prius testamentum valeat: heredes in posteriore scripti tenentur, ut iis, qui scripti sunt in priore, hereditatem restituant; retinentes sibi res eas, quarum nomine scripti sunt heredes, & si quid deest ad Falcidiam. Atque hæc ita, si nihil specialiter contrarium in secundo testamento fuerit scriptum.

- L. 44. XLIV. MARCELL. In restitutione hereditatis etiam usuræ, ac pensiones, tamquam fructus veniunt: nec differunt à reliquis debitis, quæ sub conditione, vel in annos singulos, vel menses sunt debita. Et ij quos percepit heres, si moram in restituendo non fecit, haud petuntur. Si verò qualis nunc est hereditas, ita eam desiderat is restitui, qui rogatus est restituere, audiri debet. Et hæc quidem

ἡ ἀρχὴ τῆς κληρονομίας. ④ δὲ καρποὶ, οὐ τῇ κληρονομίᾳ, ἀλλὰ τοῖς ὑποθήμασι λογίζονται.

Εἰ δὲ λεγέτω πρὸς τοὺς κληρονόμους ἀξιοῦν τὸ μέρος τῆς κληρονομίας διποκαταστήσαι, τὸ λεγόμενον καθ' ὅσον μὲν ἔλαβεν ἐκ τῆς συγκληρονομου παρακρατεῖ. ὅσον δὲ καὶ πλεονεξίαν ἐνστασιν ὑποκατατεῖν, διποκα-

θήσειν.

κθ'. Μαρκ'. Ἡ δευτέρα διαθήκη, καθ' ἣν δηλοῖται ὑποθήμασι καὶ πλεονεξίαν, ἐρρώται, καὶ πλεονεξίᾳ ἀνατρέπεται. εἰ δὲ εἴπῃ ὁ διαδέμενος ἐν τῇ β' πλεονεξίᾳ ἐρρώσθαι, ④ ἐν τῇ δευτέρᾳ κληρονομίᾳ τοῖς ἐν τῇ πλεονεξίᾳ κατέχοντα, ἵνα πλεονεξίᾳ ἀποκαταστήσωσιν αὐτοῖς. ὑποκαταποιῶντες τὰ ὑποθήματα ὅσα ἐν ἐξέφθησαν κληρονόμοι, καὶ εἰ ἐλλείπει τι πρὸς τὸ Φαλκίδιον. ταῦτα ἐν ᾧ μηδὲν ἰδικῶς ἐναντίον ἐν τῇ δευτέρᾳ γέγραπται διαθήκη.

μθ'. Μαρκελλ'. Ἐν τῇ διποκαταστάσει τῆς κληρονομίας, καὶ ④ τόκοι καὶ τὰ ἐνοίκια, ὡς καρποὶ καταφέρονται. καὶ οὐ διαφέρουσιν τῇ λοιπῶν χρεῶν τῇ ὑποθήκῃ, ἢ κατ' ἐνιαυτὸν, ἢ μὲν κατὰ χρονία. καὶ οὐ μὲν ἔλαβεν ὁ κληρονόμος, μὴ ποιήσας πλεονεξίαν διποκατάστασιν ὑποκατατεῖν, ἐκ ἀπατεῖται. εἰ δὲ οἷα νῦν ἔστιν ἡ κληρονομία ὑποκατατεῖται ὁ πλεονεξίαν ἀποκαταστήσαι, ἀξιοῦν, διποκαταστήσαι, ὁφείλει ἀκούεσθαι. καὶ ταῦτα μὲν

ὧν ὁ διαδέμνῳ ἐπερότησε πόνων, ἢ ἀρχὴς ἐγεώργησεν. εἰ γὰρ αὐτὸς ὁ κληρονόμος ἐδανείσεν, ἢ ἐγεώργησεν, ὅπῃ ἰδίῳ κινδύνῳ δανείζει καὶ δαπανᾷ ὧν τὴν γεωργίαν, οὐδὲν τούτων ὑποκαθίστησι τῷ φιδεϊκομισσαρίῳ, μὴ ποιήσας ὑπέρθεσιν.

μη'. Γαυλ. Εὰν μέρῳ κληρονομίας καταλειφθῇ, καὶ ἵνα πράγματα τῆς κληρονομίας ἀφέλωμαι· ἐπ' αὐτοῖς ἀγωγὴν ἐκ ἔχω.

μηθ'. Γαπιδ. Οτε κληρονομία μέλλει ὑποκαθίστασθαι, καὶ ὑπολιμπάνεται ὁ ἀξιώδης αὐτῆς· αἱ κινδυνώουσαι τῷ χρόνῳ φθαρῶναι ἀγωγαί, καὶ κληρονόμου προεισάγονται. εἰ δὲ καὶ ὁ υἱὸς διασκέπτεται, εἰ ὁφείλει κινήσας καὶ τῆς τῆ πατρὸς διαθήκης τὴν ὑπενάντιωσιν· ὁ γεγραμμένος ἐνάγεται παρὰ τῷ δανειστῶν.

ν'. Ἰδεμ. Εὰν ὁ πατὴρ ἀξιώδης ὑποκαταστήσας τῷ υἱῷ γυνομνῶν αὐτεξουσίῳ, πολλὰ πρὸς πειρασμῶν τῆς ὑποκαταστάσεως ποιήσῃ· ὅπῃ ἀσφάλεια οὐ δίδεται διὰ τῆς ὑπεξουσιότητος λόγον, ἀναγκάζεται καὶ ὑπεξοισίῳ ὅντι τὴν κληρονομίαν ὑποκαταστήσας, καὶ μηδὲν ἔχον ἐπ' αὐτῇ δικαίῳ ἐφ' ὅσον ὁ υἱὸς θέλει. καὶ εἰσὶν ὁ υἱὸς ἐν τούτῳ τῷ σφαπώτῃ εἰς τὸ ἐνάγαν τοῖς χρεώταις, καὶ ἐνάγεσθαι· πενόμενῳ δὲ τῷ πατέρει ἐν τῇ καρπῶν καὶ προσόδων τῆς κληρονομίας ὑποτρέφει.

νη'. Γαπ. Εὰν ἀξιώδης χωρὶς τῆς καρπῶν ὑποκαταστήσας μὴ θάνατον μου

A de his usuris, quas testator stipulatus est, aut si fundos coluit. nam si heres ipse foeneravit, aut fundos coluit, quia suo periculo foenerat, & in colendo sumptum facit: nihil horum fideicommissario restituit, si morā non fecerit.

XLVIII. PAUL. Si portio hereditatis mihi relicta sit, & furto res quasdam hereditarias abstulero: in his ipsis petitionem nullam habebo.

XLIX. PAPIAN. Quum hereditas restituenda est, & fideicommissarius abest: actiones ne tempore pereant aduersus heredem contestantur. Sed & si filius deliberet, an contra tabulas testamenti patris agere debeat: scriptus heres à creditoribus conuenitur.

L. IDEM. Si pater rogatus hereditatem restituere filio sui iuris facto, multa in fraudem fideicommissi fecerit; quia cautio non datur, idque ratione patriæ potestatis, etiam existenti adhuc in potestate filio hereditatem restituere cogitur, nec quid in eam iuris habere, quamdiu filius uiuit. adeoque filius in eo militi comparatur, siue cum debitoribus eum agere, siue conueniri oporteat. Egentem verò patrem ex fructibus & accessionibus hereditariis alit.

LVIII. PAPIAN. Si rogatus fuero sine fructibus hereditatem post mortem meam

restituere, non possum partus A hereditariarum · ancillarum accipere, nec foetus pecorum, quos gregi summitti oportebat.

§. 5. In restitutionibus, quæ sub die fiunt, vsuræ, aut fructus, aut mercedes prædiorum quas heres antè perceperit, quàm dies cederet, in Falcidiam computantur.

L. 76. LXXVI. SCÆV. Codicillis facta pupillaris substitutio licet inutilis sit propterea quòd codicillis hereditas neque dari, neque adimi potest, tamen ut fideicommissum valet. Quòd si duo fuerint inuicem substituti, & in fideicommissum substitutio valet: vnòque eorum mortuo, alter totum fideicommissum accipit.

L. 78. LXXVIII. IDEM. ^a Quidam intestatò moriens, codicillos fecit, quibus hæc verba inseruit: ^b pertinent hi codicilli ad vxorem & filiam meam, & rogo quidquid ego reliquero vobis, aut vos habeatis, commune vobis sit. filia patri ab intestato succedens dimidiam partem hereditatis matri velut ex fideicommissum debet: si etiam mater parata sit in commune bona sua conferre.

§. 4. Quidam quum ex disparibus portionibus filios suos heredes instituisset, rogauit vnum, ut si intra vicesimum annum sine liberis moreretur, cæteris partem suam restituere-

κληρονομίαν, οὐ δυνάμαι τὸν τοκε-
τὸν τῷ κληρονομίῳν διαπαύων
λαβεῖν, οὔτε τὰς γονὰς τῷ δρεμμάτων,
αὐτὸν ἐχέτω ὑποβληθῆναι τῇ ἀγέλῃ.

Επὶ τῷ ὑπο ἡμέραν ἄποκατα-
στάσεων, ὅσοις τοκοῖς, ἢ καρποῖς, ἢ μι-
δοῖς κτημάτων πρὸ τῆς ἡμέρας λα-
βῇ ὁ κληρονόμος, εἰς Φαλκιδίον λο-
γίζεται.

B 05. Σκαεβोल. Εν κωδικέλλοις γινο-
μένη ὀρφανική ὑποκατάστασις, εἰ καὶ
ἀκυρὸς ἐστὶ, διὰ τὸ μὴ δυνάσθαι κλη-
ρονομίαν ἐν κωδικέλλοις δίδοσθαι, ἢ
ἀφαιρεῖσθαι ὅμως ὡς ἄποκατάστασις
ἰσχύει. εἰ δὲ δύο ὄντες ④ ὑποκατάστα-
τοι ἀμοιβαδὸν ἀλλήλοις ὑποκατέστη-
σαν, κρατεῖ καὶ ἐν τῇ ἄποκατάστασι ἢ
ὑποκατάστασις. καὶ τὰ ἐνὸς τελευτή-
σαντος, ὁ ἕτερος ⑤ ὁλόκληρον ἀπαιτεῖ
τὸ Φιδεϊκόμαστον.

οἱ. Ἰδεμ. Α διαδέτορ τῆς τελευτῶν,
ἐποίησε κωδικέλλοις, οἷς οὕτως εἶπεν.
δωθήκοισιν οὔτοι ④ κωδικέλλοι πρὸς
τὴν γαμετὴν μου καὶ τὴν θυγατέρα
μου. καὶ ὡρακαλῶ, εἰπ καταλείψω
ὑμῖν, ἢ ὑμεῖς χοιήτε, κοινὸν εἶν. κλη-
ρονομοῦσα τὰ πατρὸς ἐξ ἀδιαδέτου ἢ
θυγατρὸς, τὸ ἡμῶν τὰ κλήρου χρεω-
σεῖ ὡς ἐξ ἄποκαταστάσεως τῇ μητρὶ.
ἐδὼ καὶ ἡ μήτηρ ἐποιμὸς ἐστὶ κοινο-
ποιῆσαι τὴν οὐσίαν αὐτῆς.

Ανίσως τὰς τὸν υἱοῖς αὐτῶν γράφας
κληρονόμοις, ἡξίωσε ⑤ ἐνα τελευ-
τῶντα πρὸς τὸν κέ. ἐν αὐτῷ ἀπαιδα, ποῖς
λοιποῖς ἄποκαταστήσῃ τὸ μέρος αὐ-

τῆς. πρὸς τὰ μέρη τῆς κληρονομίας
τῆς λοιπῶν, γίνονται αὐτοῖς αἱ δό-
καταστάσεις.

ret. pro portionibus reliquo-
rum hereditariis, fideicom-
missa eis restituantur.

ΣΧΟΛΙΑ.

SCHOLIA.

Βουλόμενος δὲ ἀδελφῆτου παρελθεῖν πρὸς
αὐτὴν παρρησιασθεὶς πρὸς τὴν θυγατέρα αὐτῆς καὶ
τὴν γαμετὴν, κωδικίλλοις μάλλον καὶ οὐ δέξ-
θῆκεν πεποιήκειν, ὥς δέξθῆκεν χωρὶς κληρονό-
μου γινέσθαι μὴ διυναμένης.

Ἐνταῦθα ἀρμόζει ὁ χρόνος ὁ λέγων, ὅτι ὁ εἰπεῖν,
πρὸς ὃν αἰσθάνεται, δεσποτεῖται σημαίνει.

^a *Quidam intestatò moriens.*] Qui vult
ab intestato bona sua ad filiam suam
vel uxorem peruenire, codicillos ma-
gis quàm codicillos fecit, quòd testa-
mentum absque herede fieri nequeat.
^b *Pertinent hi codicilli.*] Heic locum
habet regula qua dicitur, verba illa,
ad quem perrinent, dominium signi-
ficare.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΒ'.

Περὶ αἰρετικῶν ἐνστάσεων.

TITVLVS XII.

De institutionibus sub conditione factis.

θ'. Γαυλ. Αἱ ὧρά τὰ χρηστὰ ἐστὶν
αἰρέσεις συγχωρουῦνται.
ὥς τὸ μὴ ἀναρρῦσαι πατέρα
δὸτ' αἰχμαλωσίας, ἢ μὴ δρέψαι πα-
τέρα, ἢ πατέρα.

ιβ'. Μαρκαν'. Αἱ παρανόμοι καὶ
καταγέλαστοι αἰρέσεις παραιρεῖται
τῆς ἐνστάσεων καὶ τῆς λεγάτων· καὶ
χωρὶς αἰρέσεως πάντα παρέχον-
ται.

ιγ'. Παπian. Ἡ ὧράνομος αἰρέσις
ἐπικλαδεῖσα ὑπεξοισίω ἡμῶν, ἀκυ-
ροῖ πρὸς διαθήκην, ὥς μὴ οὕσα ἐξου-
σιαστική. τὰ γὰρ βλάπτοντα πρὸς δι-
σέβειαν, ἢ πρὸς ἐπόλησιν ἡμῶν, ἢ
πρὸς αἰδῶν καὶ ἀπλῶς τὰ ὧρά τῶν
ἀγαθοῦς ἔσποισ, οὐδὲ πνευμάτια δύ-
ναται ποιεῖν.

ΙΧ. PAVL. C Onditiones, quæ
contra bonos mo-
res inseruntur, remittuntur.
veluti, si patrem ab hostibus
non redemerit, vel patrem
patronumve non aluerit.

XIV. MARCIAN. Conditio-
nes quæ contra leges sunt, &
derisoriae, tolluntur ex insti-
tutionibus & legatis: eaque
citra conditionē præstantur.

XV. PAPIAN. Conditio quæ
contra leges est imposita fi-
lio, qui fuit in potestate, re-
stamentum infirmat, ac si
non esset in eius potestate.
Nam quæ lædunt pietatem,
vel existimationem nostram,
vel verecundiam, & simpli-
citer quæ contra bonos mo-
res fiunt, nec facere nos pos-
se credimus.

- L. 27. XXVII. MODEST. Ei qui ^A κζ'. Μοδῆς. Τῷ χωρὶς αἰρέσεως ἐν
 §. 1. sine conditione heres scri-
 ptus est testamento, codicillis
 adscribi conditio nequit, pro-
 pter regulam, qua dicitur:
 Hereditas codicillis nec da-
 tur, nec adimitur.
- L. 2. C. de
 inst. &
 subst. II. Quæ à matre scripta est
 heres sub hac conditione, si
 tertio consobрино nupserit,
 omnino conditionem im-
 plectat. Non enim turpes hæ
 nuptiæ sunt. nisi fortè per
 ipsum steterit quo minus fiat.
- β'. Η γραφεῖσα ὑπὸ αἵρεσιν ὧσα
 τῆς μητρὸς κληρονόμῳ, πλὴν, ἐὰν
 τῷ τρισεξιδέλφῳ γαμηθῇ, πλη-
 ρούτῳ πάντως πλὴν αἵρεσιν. οὐ γὰρ αἱ-
 γρός ὄστιν ὁ γάμος. εἰ μὴ ἄρα ἐκεί-
 νῳ ἐμποδίζει.

ΤΙΤΛΟΣ ιγ'.

Περὶ ἐνστάτων καὶ ὑποκαταστάτων.

TITVLVS XIII.

De institutis & substitutis.

- L. 1. C. de
 impu.
 & al. I. Siquis heredes ex dispa- ^B α'. ΕΑΝ τις γράψῃ κληρονόμοις ὅς
 ribus partibus institue-
 rit, & inuicem substituerit,
 nec in substitutione partem
 expresserit: sic vocantur ad
 substitutionem, sicut & in
 institutione vocati sunt.
- L. 6. VI. Multis heredibus institu-
 tis, & inuicem substitutis; re-
 pudiantium partes heredita-
 tem adeuntibus etiam inuitis
 addicuntor.
- L. 1. C. de
 nec.
 fer.
 her. I. Debitor qui soluendo
 non est, seruum suum cum
 libertate potest heredem
 scribere, quamuis in frau-
 dem creditorum libertas re-
 linquatur. Si verò seruus
 pignori datus fuit, & in ea
- α'. ΕΑΝ τις γράψῃ κληρονόμοις ὅς
 αἰτίων μεθ' ἑ, ἃ ἀμοιβασθὲν
 αὐτῷ ἀλλήλοις ὑποκαταστήσῃ, μὴ ἐκ-
 φωνήσῃ δὲ τὸ μέρος τῆς ὑποκαταστά-
 σεως· οὕτω καλοῦνται εἰς πλὴν ὑποκα-
 τήσασιν, ὡς ἐκλήθησαν ἐν τῇ ἐνστάσει.
- ς'. Πολλῶν ἐνσταθέντων κληρονόμων,
 καὶ ἀλλήλοις ὑποκαταστάτων, τὰ τῶν
 ὧραι τουρμύων μέρη, καὶ ἀκοισι περ-
 σκυρούδω τοῖς πλὴν κληρονομίαν κα-
 ταδεξάμενοις.
- α'. Ο ἄπορος χρεώσης, δυνάται δοῦλον
 ἴδιον σὺν ἐλευθερίᾳ γράψαι κληρο-
 νόμον, εἰ καὶ τὰ μάλιστα ὅτι περ-
 γραφῇ τῶν δανεισῶν ἢ ἐλευθερία
 καταλιμπάνεται. ἐὰν δὲ ὁ οἰκίας
 εἰς ἐνέχυρον ἢ δεδωμένος, καὶ διέμεινεν
 ἐν

ἐν τῷ ἐνεχέρῳ. οὐδὲ παρὰ* ὑπόρου A
δεσπότου δυνάται σὺν ἐλευθερίᾳ γε-
φύῃαι κληρονόμος.

λθ'. Η διατάξις λέγει, ὅτι αὐτῷ τῷ
γεφυῃαι κληρονόμος ὁ δοῦλος, εἰ
καὶ μὴ περὶ τῆς αὐτοῦ ἐλευθερίας,
σιωπηρῶς αὐτῷ ἔχῃ. οὐκοῦν ὥς σὺν
ἐλευθερίᾳ γεφύῃαι κληρονόμος, ἀνι-
στρέφεται ἐλευθερῶς ἢ οὐδὲ περὶ αὐ-
τοῦ κληρονομίᾳ τῷ λεγατα- B
ρίῳ, ἀλλὰ γίνεται ἐλεύθερος ἢ κλη-
ρονόμος.

Εἰ γὰρ πρὸς τῷ δοῦλον ἐν δια-
θήκῃ· διὰ ἐλευθερίας κληρονό-
μον, ἐν κωδικέλλοις δὲ κατέλειψεν
αὐτῷ τῷ ἐλευθερίαν. λέγει ἡ διατά-
ξις, ὅτι ἐδόξε διὰ τῆς ἐνστάσεως καὶ
τῷ ἐλευθερίαν ἔχῃ ἐν διαθήκῃ. καὶ
οὐδεχόμεθα αὐτῆς τῆς ἀμφισβητή-
σεως πρὸς τὴν, εἰ γίνεται ἐν τῷ κωδι-
κέλλῳ ἐλεύθερος. ἥδη γὰρ ἐν τῇ δια-
θήκῃ ἡ ἐλευθερία. εἰ μὲν τοι λεγατὸν ἢ
φιδεικόμιστον διὰ ἐλευθερίας κατα-
λείψῃ, ὅς δοκεῖ σιωπηρῶς μὴ τῆς λε-
γατοῦ καὶ ἡ ἐλευθερία διαδοῖται τῷ οἰ-
κέτῃ.

Διαπρόβλεψεν ἡ ἀντιθέσις αὐτῶν ὑπὸν
κληρονόμον ἐγεφυῃαι καὶ δοῦλον ἢ
διὰ ἐλευθερίας... ὅτι αὐτὸν δοῦ-
λον ἀποκατέστησε διὰ ἐλευθερίας
τῷ ὑπὸ. λέγει οὖν ἡ διατάξις, ὅτι οὕ-
τως γεφύῃαι ἐν τῇ ἀποκατάστασι κλη-
ρονόμος, ἢ τῷ ἐλευθερίαν ἐδόξε
εἰληφέναι, καὶ διὰ τὰς ὡς ἐλπι-
ζόν ἀρεπικὴν ἐλευθερίαν ἀπὸ ἀρε-
σιν τῷ, ἐὰν ἀνέβῃ ὁ ὀρφανὸς τελευ-
Basil. Tom. IV.

causa permanfit : ne ab eo
quidem domino, qui soluen-
do non est, heres scribi cum
libertate potest.

XXXIX. Constitutio tradit, L. si
seruum eo ipso ; quod heres
scriptus sit, licet ei non adie-
cta sit libertas, eam tacite
habere. Propterea tanquam
cum libertate scriptus heres,
inutiliter legatur ; nec here-
ditatem legatario acquirit :
sed liber & heres efficitur.

Quidam seruū testamento §. 1.
heredem sine libertate scri-
psit, codicillis verò liberta-
tem ei reliquit. Constitutio
dicit, eum videri per institu-
tionem etiam libertatem tes-
tamento habere. Nec quæ-
stionem illam admittimus, an
codicillis liber fieri possit,
quippe iam testamento liber-
tatem consequutus est. Si ta-
men legatū vel fideicom-
missum sine libertate reli-
ctum fuerit, tacite cum lega-
tō libertas quoque seruo dari
non videtur.

Quidam factō testamento §. vi.
filium suum impuberem he-
redem scripsit, ac seruum
suum legauit. Eundem verò
seruum filio suo sine liberta-
te substituit. Dicit ergo con-
stitutio, quod hic scriptus in
substitutione heres, liber-
tatem quoque consequutus
videtur ; & ideo, ceu spe-
rans conditionalem liberta-
tem, sub hac conditione,
si pupillus impubes mortuus

Yyy

fuerit, legatario non datur, sed conditionē expectamus. ac si quidem pupillus ad pubertatem peruenerit, & substitutio deficiat, eū legatario concedimus: sin pupillus moriatur, fit ex substitutione liber & heres. Quippe seruus manumissus in institutione, cum libertate heres scribitur.

SCHOLIUM.

^a *Debitor qui.*] Debitor qui soluendo non est, seruum suum heredem necessarium scribat: nisi fortē in pignus eum dedit. hoc est, quamuis inops sit vnum ē seruis suis liberum, & heredem scribere potest: tamen id faciendū potestatem non habet in seruo, quem pignori dedit. Nam qui pignori datus est, ad libertatem non peruenit, nisi totius debiti solutione facta. Totum autem dicitur, propter aliam regulam, quæ ait: Qui partē soluit, pignus non liberat.

Ad l. 2.
quæ
deest.

ANATOLIVS. Si quis seruum suum sic [heredem] scripserit; Liber-
tus meus heres esto: ex benignitate admittitur: non idem in legato est.

τήσιν, οὐ δίδοται τῷ λεγαταρίῳ, ἀλλὰ παύσηται. καὶ εἰ μὴ ἡβήσῃ ὁ δούλος ἢ ἀδενήσῃ ἢ υποκατάστασις, τότε πρὸς τὸν αὐτὸν τῷ λεγαταρίῳ. εἰ δὲ ὁ αἰνήτος τελευτήσῃ, γίνεται ἐκ τῆς υποκατάστασεως ἐλεύθερος ἢ κληρονόμος. ὅτε γὰρ δοῦλος ἐλευθερωθεὶς ἐν τῇ ἐκστάσει, σὺν ἐλευθερίᾳ* γραφεται κληρονόμος.

* χά-
φεται.

ΣΧΟΛΙΑ.

Ο ἐν ἀπείρῳ ὢν, γραφεται τὸν οἰκεῖον δοῦλον necessarium κληρονόμον· εἰ μὴ εἰς ἐνέχουσαν τῶν ἐντυχῶν δόξῃ. πούτεστιν, εἰ καὶ ἀπορροὶς διωαταῖς ἔνα τῶν δούλων ἐλευθερὸν καὶ κληρονόμον γραφῇ. ὅμως οὐ συγχωρεῖται ὅτι τῷ εἰς ἐνέχουσαν δόξαντος δούλου τῷ τοιοῦτον ποιῇ. ὁ γὰρ εἰς ἐνέχουσαν δόξαις, οὐκ ἐλευθερωταί, εἰ μὴ τῇ τῶ ὄλου γένοιτο κατὰ βολήν. ὅλον δὲ εἶπε ἀπὸ τὸν ἔπεσον κληρόνα, ὅς φησιν, μέρος κατὰ βαλὼν οὐκ ἐλευθεροῖτο ἐνέχουσαν.

ANATOLIVS. Εἰ τις τὸν ἴδιον δοῦλον οὕτως ἐ-
γραψεν· ὁ ἐμὸς ἀπελευθερὸς ἔστω κληρονόμος. δέδεκται καὶ φιλαγαθία. οὐκ ἐπὶ δὲ ὅτι λεγα-
του αὐτό ἐστιν.

TITULO ΣΤΙ.

Τίσι ὅποις τῷ κληρονόμῳ καὶ τῷ κληρονόμῳ.

TITVLVS XIV.

Quibus modis hereditatem adquirimus vel amittimus.

L. 1.
D. de
adq.
velo-
mitt.
here.

I. PAV-
LI. Quid totam heredi-
tatem adquirere
potest, is eam pro parte adire
non potest.

L. 2.

II. VLP. Et qui pluribus ex
partibus in eodem testamen-
to scriptus est, non potest
quasdam partes agnoscere,
quasdam repudiare.

D. PAUL. Ο δυνάμειος κτήσας
πᾶσαν τῷ κληρονό-
μῳ, ἐν μέρει κληρονόμῳ οὐ
δυνάται.
β. Οὐλπιαν. Καὶ ἐν πολλῶν μερῶν
ἐν τῇ αὐτῇ διαθήκῃ γραφείς, οὐ δύ-
ναται ἵνα καταδέχεται, καὶ ἵνα
παραιτεῖται.

κ'. Οὐλπαν. Εγχειρίζει κληρονομίαν, ὁ πατήτων π' ὡς κληρονόμος. τὸ δὲ, ἐκ ἐκ τῆς φάκτου, ἀλλ' ἐκ τῆς λογισμοῦ τῆς χειροπράτης κρίνεται. ὁ γὰρ δι' εὐσέβειαν ἢ φυλακὴν π' ποιῶν ἐν τῇ κληρονομίᾳ, τυχὸν πατέρων ὧς διαδέμνῳ, ἢ τρέφων ὧς δούλους, ἢ παύλα, ἢ περὶ πατρὸς τὰ ἐφ' ἑαυτὰ, ἢ μετὰ, ἢ ἀνὸρθων, ἴσως ὅτι περὶ πατρὸς αὐτῶν διασκεπτομένη, ἢ τῆς ὑποκατάστατου, ἢ τῆς ὅς ἀδιαδέπτου. οὐ δοκεῖ ἐγχειρῆσαι πλὴν κληρονομίαν. τοιγαροῦν ἀναγκαῖοι κληρονόμοι καὶ διαδέμνῳ εἰσάσιν, ὅτι οὐχ ὡς κληρονόμοι χειρίζουσιν, ἀλλὰ διὰ π'νας τῶν εἰρημνῶν αἰπῶν, ἢ ὡς ἴδια.

Εἰ δὲ καὶ ὡς κληρονόμος μὲν ἀπῆλθεν, τοιοῦτον δὲ ὅπως εἰς ὕψος οὐ διαβαίνει κληρονόμον, οὐ δοκεῖ ἐγχειρῆσαι πλὴν κληρονομίαν. τυχὸν γὰρ ἀπῆλθεν ὑποχρεώσεως πατρώοις ἀπελευθερώσει. ὅτι καὶ δανεισῶν ἢ τούτων ἀπῆλθεν ἀρμόζει, καὶ μάλιστα τοῦ μέλλοντος χρόνου. οὔτε πατέρων ἐν τοῖς κληρονομιαῖοις παύλοις, ὑποβάλλεται τοῖς δανεισῶν.

κα'. Οὐλπ. Εγχειρίζει πλὴν κληρονομίαν, καὶ ὁ πῶ μὴ κληρονομία παύλα π' ὡς κληρονομία χρόνου. τότε ἐγχειρῶν πλὴν κληρονομίαν π' ἐνέχεται, ὅτε τὸ παύλα, κατενεχθείσης αὐτῇ τῆς κληρονομίας. ὅς ὦν γὰρ αἰπῶν ὁρατούμενοι οὐδὲν ἀνύομεν, ἐκ τῶν αὐτῶν οὔτε ἐγχειρίζοντες πλὴν κληρονομίαν ἀνύομεν.

Basil. Tom. IV.

XX. VLP. Pro herede se gerit, qui aliquid facit quasi heres. Hoc autem non ex facto, sed animo gerentis iudicatur. nam qui pietatis, vel custodiæ causa quid facit in hereditate, puta testatorem sepeliens, vel servos iumentave pascens, vel res perituras distrahens, vel locans, vel fulciens, fortassis animo deliberantis, vel substituti, vel eius qui ab intestato heres existiturus est: pro herede se gerere non videtur. Enimvero heredes necessarii etiam contestari solent, quod res heredis animo non gerant, sed ob causam aliquam ex iis, quas diximus, aut veluti suas.

Si quid tamen quasi heres petit, eiusmodi sane, quod ad heredem extraneum non transit; pro herede se gerere non videtur. ut puta petit operas à libertis paternis. nam & creditoribus earum petitio competit, & maximè futuri temporis. Sed nec is, qui in hereditaria sepulcra mortuum intulit, creditoribus obligatur.

XXI. VLP. Pro herede gerit, & qui re non hereditaria quasi hereditaria utitur. Ita demum pro herede gerendo quis obstringitur, quum id egerit hereditate sibi delata. Nam quibus ex causis repudiando nihil efficitur, ex iisdem causis nec pro herede gerendo quidquam efficitur.

Yyy ij

- L. 37. XXXVII. POMP. Heres in A
omneius succedit, & ad eum
actiones quoque transeunt.
- L. 38. XXXVIII. VLP. Si duo sint
necessarii heredes, & postea-
quam unus abstinuit, alter
adierit: non potest hic recu-
sare, quo minus tota onera
hereditaria subeat.
- L. 71. LXXI. VLP. Si seruum alie-
num ab hostibus emero, & B
heredem cum libertate scri-
psero, necessarius mihi fit he-
res. atque hoc casu priori do-
mino non redditur. Obliga-
tus tamen ei est, donec pre-
tium suum persoluat.
- L. 80. XXC. PAUL. Qui ex pluri-
bus partibus solus heres scri-
ptus est, non potest aliquam
omittere, etsi in quibusdam C
substitutum habeat. Idem &
si non solus scriptus sit.
- L. 88. XXCVIII. PAUL. Animo
quis successionem agnoscit,
licet nihil attingat heredita-
rium. Vnde si pignus in here-
ditate, vel rem alienam ut
hereditariam rerinuerit, pro
herede se gerere videtur.
- L. 89. XXCIX. SCÆV. Eis qui pro
minore in hereditario con- D
tractu fideiusserunt, ipso in
integrum restituto, subueni-
tur.
- λζ'. Πομπών. Ο κληρονόμος, ὁ λο-
κλήρου δικαίου διάδοχος ὅστις, καὶ * αὐ- * ἡ ἐστὶ
Ⓢ αἱ ἀγωγαὶ μετέχονται.
λη'. Οὐλπ. Δύο ἀνάγκαιων ὄντων,
μὴ τὸ ἀποσιῶσαι Ⓢ ἓνα, ὁ ἄλλος
καταδεχόμενος, οὐδὲν ὀφείλει ᾧ ᾧ
τεῖσθαι, μὴ πᾶσιν ὑποκαίσθαι τοῖς
βαρέσιν.
οα'. Οὐλπ. Εάν ἄλλότῃ Ⓢ δοδόν
ἀγοράσῃ ᾧ ᾧ τῶν πολεμίων καὶ σὺν
ἐλθούσῃ κληρονόμον αὐτὸν γράψῃ,
ἀνάγκαιός μου κληρονόμος γίνεται. καὶ
ὅτι τὸ δέματος, καὶ ἀποδίδεται τῷ
πρωτῷ δεσπότῃ. ὑποκαίεται μὲν τοῖς
αὐτῷ, ἕως οὗ ᾧ ᾧ ἀγῇ τὸ ἴδιον ὑμνημα.
τω'. Παυλ. Ο ἐκ πολλῶν μερῶν μό-
νος Ⓢ γραφεὶς κληρονόμος, οὐδὲν ὀφεί-
λει ἵνα ᾧ ᾧ τεῖσθαι, εἰ καὶ ἐν ἴσιν
ὑποκατέστατον ἔχῃ. τὸ αὐτὸ, καὶ ἐν μό-
νος Ⓢ ἐγράφη.
πη'. Παυλ. Ψυχῇ πᾶς ἔχει εἰς τὴν κλη-
ρονομίαν, καὶ ἐν μὴ ἀφῆται κληρονομι-
αίου πρᾶγματος. ὅθεν εάν ἐνέχυρ Ⓢ
ἐν τῇ κληρονομίᾳ ὄν, ἢ ἄλλότῃ πρᾶ-
γμα ὡς κληρονομίᾳ ὄν καταγῇ, ἔχει
εἰς τὴν κληρονομίαν δοκεῖ.
πθ'. Σκαεβολ. Οἱ ἐπὶ ὑποτάκτοι Ⓢ
αὐτῷ Ⓢ ὅτι συναλλάγματι κληρο-
νομίᾳ, βοηθοῦται ἀφιστάμενους
αὐτῷ.

ΤΙΤΛΟΣ ιε'.

Εάν ὁ παραιτησάμενος πλὴν ἔνστασιν ἔξ ἀδιαθέτου νέμῃται.

TITVLVS XV.

Si quis omissa causa testamenti ab intestato possideat.

α'. Οὐλ-
πιαν.

Ὦν ἔνστατος ἢ ὑποκα-
τάστατος, οὐ δύναται

ᾠφρατεῖσθαι πλὴν ἔνστασιν, ἢ κληρονο-
μήσθαι ἀπὸ τῆς ὑποκατάστασεως.

κγ'. Οὐλπιαν. Υἱὸς καὶ θυγάτρις ὑπο-
ἐξιοσίων, γενομένων κληρονόμων,
καὶ αὐτεξιοσίου ἀμνημόντου γενο-
νός τε, καὶ μὴ ἀπῆσαντος, κατὰ
τῆς διαθήκης ἐνδυνάτωσιν, εἰάν τις ἀ-
διαθέτου νέμῃται, πᾶσι δίδωσι τὰ
λεγάτα.

κζ'. Παπian. Καὶ ὁ μὴ γεγραμμένος
κληρονόμος, εἰάν συμπάξας τοῖς γε-
γραμμένοις, μόνος ἔξ ἀδιαθέτου νέ-
μῃται, δίδωσι τὰ λεγάτα.

κθ'. Οὐλπ. Ο ᾠφρατισάμενος, καὶ
νεμόμενος ἔξ ἀδιαθέτου, τὰς ἐλευ-
θερίας δίδωσιν. αὐτὸ δὲ γίνονται ἀ-
πελεύθεροι.

A I. VI. Q Vi & institutus & L. 1.
PIAN. substitutus est, in- §. 2.
stitutionem, prætermittere D. si
non potest, & ex substitutio- quis
ne hereditatem adire. omitt.

XXIII. VLP. Filius & filia, L. 23.
qui manserunt in potestate
patris, heredes instituti, e-
mancipato fratre præterito,
B qui contra tabulas bonorum
possessionem non petiit, si ab
intestato possessionem acce-
perint: omnibus legata præ-
stant.

XXV. II. PAPIAN. Eriam non L. 27.
scriptus heres, si facta collu- §. 2.
sione cum scriptis heredibus,
ab intestato solus hereditatem
possideat, legata præstat.

XXIX. VLP. Qui testamen- L. 29.
ti causam omisit, & ab inte-
stato possidet, libertates præ-
stat. fiunt tamen ipsius li-
berti.

ΣΧΟΛΙΟΝ.

Η κατὰ τῆς διαθήκης ἐνδυνάτωσις, ὡς καὶ τῆς
ἀμνημόντου κινήται. ἡ δὲ μέμψις, ὡς καὶ τῆς
ἐλαττονὸς Φαλκιδίου λαμβάνοντος.

SCHOLIUM.

2 Qui contra tabulas.] Bonorum pos-
sessio contra tabulas petitur à præ-
terito. querela verò inofficiosi inten-
ditur ab eo qui minus Falcidia ac-
cepit.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΣ'.

Περὶ τῆς διαθήκης ἀνοιγόντων, ἢ μεταγραφόντων, ἢ ἀναγνωσκόντων
παρὰ νόμους, ἢ ἀπαλειφόντων, ἢ κρυφαίων, ἢ κλεψαίων, ἢ γε-
φαιών ἐν αὐτῇ λεγόντων εἴτε ἑαυτοῖς, εἴτε ἑτέρῳ ἢ ἄλλοι πρὸς αὐ-
τῶν ἀμδρτησάντων.

TITVLVS XVI.

*De his qui aduersus Senatusconsultum testamentum aperiunt, vel
describunt, vel recitant, vel delent; quiue calauerunt, vel amo-
uerunt, vel adscripserunt in eo legatum, aut sibi met ipsis, aut
aliis: vel quid aliud circa illud commiserunt.*

L. 13.
D. de
Sena-
tusc.
Silan.

XIII. VE-
NVLEI. **C**ognitio aperti A
aduersus sena-
tusconsultum testamenti, &
quæstio, quinquennio con-
cluditur, quum extraneus oc-
cidisse dicitur: nam, si quis
descendentium, perpetua est
accusatio.

L. ult.

XXVII. CALLISTR. Si de
pluribus heredibus quibusdā
inuitis aut ignorantibus aper-
tum erit testamentum, por-
tiones illi suas non amittunt.

13'. Βε- **Η** ἀνάνομος τῆς διαθή-
νουλ. **Η** κης ἀνοίξεις καὶ ἡ ἐξέτα-
σις, πάντα ἐπ' αὐτὴν κλείεται, ὅτε ἐξω-
πικὸς λέγεται φονεῖσθαι. εἰ γὰρ τις
τῆς καπόντων, διλωκεῖς ὅστιν ἡ κα-
τηγορία.

κζ'. Καλλιστ. Εὰν πολλῶν ὄντων κλη-
ρονόμων, ἀκόντων ἢ ἀγνωστών γε-
νῶν ἀνοιγῇ διαθήκη, τῆς ἰδίῳν μερῶν
ἐκ ἐκπλήουσιν.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΖ'.

Περὶ τῆς κατὰ διαθήκης ἐνδυνάσεως, καὶ πρὸς διακατοχῶν.

TITVLVS XVII.

De bonorum possessione contra tabulas, & de bonorum possessionibus.

L. 2.
D. de
bon.
poss.
sec.
tab.

II. VL-
PIAN. **P**rima est possessio,
quæ contra tabu-
las dicitur. Et quum finitum
fuerit eius tempus, aut antè
liberi decesserint, vel repu-
diauerint, vel ius petendi

β'. Οὐλ. **Π**ρώτη ἐστὶ διακατοχή,
ἢ κατὰ τῆς διαθήκης ἐναν-
πίωσις. καὶ ὅτε πληρωθῇ ὁ χρόνος αὐ-
τῆς, ἢ πρὸς τελευτήσουσιν αὐ-
τῆς, ἢ ἀποπέσουσιν αὐτῆς, ἢ ἀποπέσουσιν αὐτῆς, ἢ ἀποπέσουσιν αὐτῆς, ἢ ἀποπέσουσιν αὐτῆς.

αἱτῆσαι· δίδοται ἢ ἐκ τῆς διαθήκης
βοήθεια.

γ'. Παυλ. Ἐκαστος ἐγκυμονοῦντων
ἐν τῇ τελευτῇ τῆς διαθεμῆς, αἱτεῖ δια-
κατοχὴν ὑποκρίνεται.

A amiserint: secundum tabulas
auxilium datur.

III. PAUL. Quisquis morien- L. 3.
te testatore in utero fuerit,
si natus sit, bonorum posses-
sionem petit.

ΤΙΤΛΟΣ ιη'.

ΠΕΡΙ ΚΛΗΡΟΝΟΜΩΝ ΔΙΑΣΚΕΥΕΩΣ.

TITVLVS XVIII.

DE HEREDVM DELIBERATIONE.

ΜΗδὲς τελευτήσας ἢ πρὶ ἀνι-
βω θυγατρί, εἰ ἀποθάνῃ μετὰ
ἑπτὰ ἡμέρας, ἢ ἐλαττονας ἢ καὶ πλείο-
νας ἢ κόρη, ὧραπέμπεται ἢ πρὶ τοῦ
κληρονόμου αὐτῆς ὅτις διασκεψέως
δικαίωμα.

α'. Οὐλπ. Ἐν τῷ δικαστῇ ὅστις ὀρί-
σασθαι ὧρὸν τῆς διασκεψέως, ὡς
μὴ τοῖς μὴ ἐλαττωσάται τὰς ῥ'. ἡμέρας.
ἐὰν ὅτε δὲ μὴ ὁρκοῦντος τῆς ὁδοῦ
ῥήνου, δίδοται δευτέρως.

γ'. Ἰδεμ. Τοῦτο δὲ ἀπὸ μεγάλης αἰ-
τίας.

ζ'. Οὐλπ. Ἐὰν ὀνόματι ἀνέβας διασκε-
ψαίτῃται, κωλύεται ἢ ἐκποίησις τῆς
παραγμάτων. ὁ δὲ κωλύμενος ἐκ-
ποιεῖν, οὔτε ἀγωγὴν κινήσας δύναται.

θ'. Παυλ. Διασκεπτόμενος ὁ υἱός, ἐκ
τῆς κληρονομίας ἀποτρέφεται.

ια'. Ἰαβουλ. Τὴν τῆς ἀπαίδας αἵρε-
σιν, καὶ ὁ ἀπελευθερωμένος υἱός ἀποκλείει.
καὶ αὐτὸς ὅς ὁ υἱός νοεῖται, ἐὰν δεχθῇ
τὰ ἐλπίσιν εἰπὼν ὁ διαθέμενος.

ιβ'. Ο υἱός καταβαλὼν χρεὸς κληρο-

B M Atre defuncta, super- v. L.
stite impubere filia, si vn C.
post xvi. dies, vel pauciores de his
vel plures, puella decesserit: qui
ius deliberandi ad eius here- ante
des transmittitur. ap.
tab.

I. VLP. In potestate ius di- L. 1.
centis est, diem deliberandi D. de
præstitueret, sic tamen, ut iud. de
pauciores ceterum diebus non lib.
dentur. Nonnunquam tem-
pore primo non sufficiente,
dies alius datur.

III. IDEM. Id autem ex magna
causa.

VII. VLP. Si nomine pupilli L. 7.
deliberatio postuletur, bono-
rum alienatio interdicitur. Qui
autem alienare prohibetur,
nec actionem exercere potest.

IX. PAUL. Filius dum deliberat, L. 9.
alimenta habet ex hereditate.

XI. IAVOL. Conditionem L. 11.
non exstantium liberorum
etiam libertinus filius exclu-
dit. nam & ille filius intelli-
gitur, si probatum fuerit, testa-
torem de eo loquutum.

II. Filius qui debitum here- L. 2.
C. co.

Yyy iiij

ditarium exsoluit, pro rata parte patris hereditatem agnoscere visus est.

l. 4. IV. Si filiofamilias delata fuerit hereditas, & pater voluntate filij pro herede gesserit: perinde est, ac si filius ipse iussu patris hereditatem adiiisset.

L. 10. X. Si maior annis XXV. semel hereditatem patris adiit, neque repudiare semel agnitam hereditatem potest, neque creditorum actiones effugere, dicendo vim à fratre sibi fieri, suamque sibi portionem vel testamentum eripi: sed pro porcionibus hereditariis conuenitur.

L. ult. XXII. Quùm hereditas ad quemdam siue ex testamento, siue ab intestato delata fuerit, siue ex asse, siue ex parte: si quidem recta via hereditatem adire voluerit, & se certissima hoc fecerit, & sese immiscuerit, vt eam postea non repudiet: inuentario nullo indiget, quùm omnibus creditoribus ac legatariis obligatus sit, utpote hereditate ei ex sua voluntate infixâ. Similique modo si titubante animo respuendam vel abstinentendam esse sibi crediderit hereditatem, apertè intra trium mensium spatium, ex quo ei cognitum fuerit, scriptum se esse vel vocatum heredem, ei renuntiet; nullo nec inuentario faciendo, nec alio

νομιᾷ, ἐδόξε κατὰ τὸ αἰῆκον αὐτῷ μέρος καταδέχεσθαι πλὴν τῆς πατρὸς κληρονομίᾳ.

δ. Εὰν ὑποεξουσίῳ κατενεχθῇ κληρονομία, καὶ ὁ πατήρ καὶ γαμῶν αὐτοῦ ἐλπίσῃ τῆς κληρονομεῖν, οὕτως ὅστιν, ὥσανει αὐτὸς ὁ υἱὸς καλῶς τῆς πατρὸς κατεδέξατο πλὴν κληρονομίαν.

ι. Μείζων τῷ καὶ ἐτῷ ἅπαξ καταδέξασθαι πλὴν τῆς πατρὸς κληρονομίᾳ, οὐδὲ παραιτεῖσθαι δυνάται πλὴν κληρονομίαν ἅπαξ καταδέξασθαι, οὐδὲ φύγειν τὰς τῷ δανεισῶν ἐναγώγας, ἐκ τῆς λέγειν ὅτι ὁ ἀδελφὸς βίαν αὐτῷ ποιεῖ, καὶ ἀρπάξῃ τὸ μέρος αὐτοῦ, ἥτοι πλὴν διαθήκην· ἀλλ' ἐνάγεται καὶ τὰ μέρη τῆς κληρονομίας.

ιβ. Οτε κληρονομία πρὸς πνα, εἴτε ἐκ διαθήκης, εἴτε ἐξ ἀδιαθέτου κατενεχθῇ, εἴτε ἐξ ὀλεκλήρου, εἴτε ἐκ μέροις· εἰ μὴ ὁρῇ ὁδῶ καταδέξασθαι βούλεται πλὴν κληρονομίᾳ, καὶ ἐλπίδι φανερωτάτῃ τὸ το ποιήσῃ, καὶ ἑαυτὸν ἐμμιζῇ, ἵνα μὴ ὑστερον ταύτῃ ἀποπέμψῃται, οὐδεμίας χερίσει ἀπογραφή, ὅτῃ πᾶσι τοῖς δανεισταῖς καὶ λεγαταείοις κατέχεται ὡς τῆς κληρονομίας αὐτῷ ἐξ οἰκίας βουλήσεως ἐμπαγείσης. καὶ αὐτὸν ὅσον εἰ μὴ σκαζούση διανοία ὑποπτεύσῃ ἥτοι φραιτητέ αὐτῷ πλὴν κληρονομίᾳ εἴ πσεύσῃ, φανερῶς εἰσὼ τελῶν μισθῶν διαστήματος, ἐξ οὗ αὐτῷ γω-
δῇ γεγραμμένῳ αὐτὸν εἴ, ἢ κληθέντα κληρονόμον, ἀπαγορεύεται· ὁδεμίας ἀπογραφή, γνομῆς, οὐδὲ ἄλλης

ἀειόδου σκοπομύτης, καὶ εἴη ἄλλο-
 τερος τῆς τοιαύτης κληρονομίας, εἴτε
 ὀπιβαρὴς ᾗ ἐστιν, εἴτε ὀπικερδὴς εἴη. εἰ δὲ
 ἀμφίβολός ἐστι, πότῃρον πρὸς δευτέ-
 ρον ἢ ἐκ ἐστὶν ἢ τῶν τελευτήσαντος κλη-
 ρονομία· μὴ νομίζω ἐαυτῶν ἐξ ἑω-
 δητῶν διάσκεψιν, ἀλλὰ κατὰ δευτέραν
 τῶν κληρονομίῶν, ἢ ἐαυτὸν ἐμμιζά-
 τω. παντὶ μὲν τοι εὖ πρὶν ἀπογραφήν ᾧ
 αὐτῷ γινέσθω, ἵνα εἴσω λ'. ἡμερῶν μὲν
 τῶν ἀνοιγνύσθαι τῶν διαθηκῶν, ἢ μὴ ὁ γινώ-
 σκῃ αὐτῶν ἢ ἀνοιγίς τῆς διαθήκης, ἢ μὴ
 ὁ γινώσκων κατενεχθεῖσαν αὐτῶν ἐξ ἀδιαθέ-
 του κληρονομίαν δευθυμυμύτων, προ-
 οίμουν δεξίται ἢ ἀπογραφήν πρὶν τε-
 λῶν τῶν πραγμάτων, ἀπὸ τῶν τελευτή-
 σαις ἐν καιρῷ τῆς τελευτῆς εἶχε. καὶ αὐ-
 τῇ ἢ ἀπογραφήν εἴσω ἄλλων ζ'. ἡμε-
 ρῶν πᾶσι εὖ ποῖς πληροῦσθαι, ὑπὸ ᾧ
 οἱ σὺν ταβουλλαρίων καὶ τῶν λοιπῶν,
 οἱ πνευ εἰς τῶν τοιαύτων ποίησιν ἑω-
 δὴς εἰσὶν. ὑπογράφω μὲν τοι (Ϟ) κλη-
 ρονόμῳ ὑποτάσσιν ἐπ' ἀνάγκης ᾗ ἐστι, ση-
 μαίνουσαν καὶ τῶν ποσότητα τῶν πραγ-
 μάτων, καὶ ὅτι οὐδεμίας κακοτε-
 λείας πρὶν αὐτὰ ἐξ αὐτῶν γνησίουμύτης,
 ἢ γνησίουμύτης, τὰ πρᾶγματα ᾧ
 αὐτῶν μὲν οἰσιν· ἢ ἐὰν ἀπείρος ᾗ ἐστι
 γραμμάτων, ἢ γράψαι ἐμποδίζη-
 ται, ἰδιότῃ ταβουλλαρίου εἰς τῶν πο-
 μόν (Ϟ) πρὸς λαμβανόμενον, ἵνα ὑ-
 πὸ αὐτῷ ὑπογραφῇ, τῶν πρὸς κλη-
 ρονόμου σημείου πρὸς τῶν χεῖρ τῶν κλη-
 ρονόμου πρὸς ταχέως· μὲν τῶν δη-
 λαδὴ πρὸς λαμβανόμενων, οἱ πνευ
 (Ϟ) κληρονόμῳ ὀπιγνώσκοισιν, καὶ

circuitu spectando, & sit alie-
 nus ab huiusmodi hereditate,
 siue onerosa, siue lucrosa sit.
 Sin autem dubius est, utrum-
 ne admittenda sit, nec ne, de-
 functi hereditas; non putet si-
 bi esse necessariam deliberatio-
 nem, sed adeat hereditatem,
 vel sese immisceat: omni ta-
 men modo inventarium ab
 ipso conficiatur, ut intra tri-
 ginta dies post apertas tabu-
 las numerandos; vel post-
 quam ei nota fuerit apertura
 tabularum, vel postquam de-
 latam sibi ab intestato heredi-
 tatem cognoverit, exordium
 capiat inventarium super his
 rebus, quas defunctus mortis
 tempore habebat. & hoc in-
 ventarium intra dies alios se-
 xaginta modis omnibus im-
 pleatur, sub præsentia tabu-
 larium & cæterorum, qui
 ad huiusmodi confectionem
 necessarij sunt. Subscriptio-
 nem tamen supponere here-
 dem necesse est, significan-
 tem & quantitatem rerum;
 & quod nulla malignitate
 circa eas ab eo facta vel fa-
 cienda, res apud eum rema-
 neant: vel si sit ignarus litte-
 rarum, vel scribere præpedit-
 tur, speciali tabulario ad hoc
 solum adhibendo, ut pro eo
 subscribat, venerabili signo
 antea manu heredis præposi-
 to: testibus videlicet adsu-
 mendis, qui heredem cognos-
 cant, & eo iubente tabula-

rium pro se subscribere , in- A εἰ μὴ ὑπὲρ αὐτῶν ὑπογράψαι σφύ-
terfuerint. σασιν.

ΤΙΤΛΟΣ ιθ'.

Γὰρ ὁ ἐνστατος εἰς πλὴν νομίῳ πέμπεται.

TITVLVS XIX.

Quemadmodum heres institutus in possessionem mittatur.

L. 1.
C. de
Edict.
Diui
Adr.

I. SI contendant inter se B
institutus & substitu-
tus, medio tempore institu-
tus esse in possessione debet.

a'. E AN διαμάχωνται πρὸς ἀλ-
λήλους ἐνστατος καὶ ὑποκατά-
στατος, πῶς ὁ ἐνστατος ὀφείλει εἶναι ἐν
τῇ νομῇ.

ΤΙΤΛΟΣ κ'.

Περὶ διαθηκῶν ἀτελῶν, καὶ περὶ διδωμένων τε.

TITVLVS XX.

De testamentis imperfectis, & de diuisione.

Nou.
18. c.
7.

I. S Ancimus, vt si quis ve-
lit res suas inter liberos
vel vniuersas diuidere, vel for-
tè quasdam præcipuas relin-
quere ; maximè illas, si fieri
poterit, testamento exprimat,
& earum emolumentum li-
beris citra controuersiam lar-
giatur. Quòd si hoc propter
quasdam necessitates, quæ
multæ homines circumsi-
stunt, non faciat : nihilo mi-
nus ei diuisiones bonorum,
quæ distribui voluerit, facere
licebit, & omnibus subnota-
re, adeoque dare operam, vt
vel ipse, vel omnes liberi,
quos inter res eas diuidit, sub-

a'. Εἰς τοῦτο, εἴ τις βέλτοι τοὺς οἰ-
κεῖα πράγματα τοῖς παι-
σὶ διελεῖν, ἢ πάντα, ἢ καὶ ἅπαντα πύ-
χον καταλιπεῖν ἑξαιρετα πάντα,
μάλιστα μὲν εἰ δυνατὸν εἴη, λεγέ-
τω ἐν τῇ διαθήκῃ, καὶ ἀναμφισβή-
τητον διδόντω τοῖς παισὶ πλὴν ἐντελέειν
ὠφέλειαν. εἰ δὲ τῶτο οὐ πράττει,
διὰ πῶς ἀνάγκας, αἱ πολλαὶ περὶ
ἐσῆσιν ἀνθρώπων, ἀλλ' ἔστιν νεμή-
σις ποιήσασθαι τῶν πραγμάτων, ἀπὸ
αὐτῶν διανεμηθῆναι βουλευθεῖν, καὶ ὑπο-
σημειώσασθαι πάντας, ἢ αὐτὸν, ἢ τὸν
παῖδα, ἅπαντας ὑπογράψαι παρα-
σκευάσας, ὧν μετὰ τὰ πράγματα

διαρεῖ, καὶ τεθεῖεν τῷ θεάγματι^A δυνάμει πιστὴν ἀναμφισβήτητον. καὶ τὸ κατὰ τὸ νόμον γήμα, κύριόν τε ἔστω καὶ ἰσχυρόν, καὶ ἑτέρας οὐ δεόμενον ἀσφαλείας.

β'. Εἰ μὴ τελείαν τις ποιήσῃ βούλησιν, ἐκ ἀκυροῦ τὴν θέσιν, ὥς γε ἔξω διαρρήξαι τὸ νόμον, καὶ ἑτέρῳ ποιήσασθαι βούλησιν δηλοῖται τὴν τελευτῆν αὐτῷ γαμήν.

scribant, & hinc negotio fides indubitata concilietur, quódque hac forma factum erit, ratum ac firmum esto, nec alia cautione indigeat.

II. Nisi quis perfectè ordina-^{Not.} rit voluntatem, irritam prio-^{107.} rem non facit: quippe cui li-^{cap. 2.} cebat id quod conficiebatur rumpere, atque aliam volū-
tatem ordinare, quæ supremam ipsius sententiam ostenderet.

ΤΙΤΛΟΣ κα'.

ΠΕΡΙ ΔΙΑΘΗΚΗΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΩΝ.

TITVLVS XXI.

DE TESTAMENTO MILITVM.

γ'. Οὐλ-^B ΕΑΝ στραπώτης ἄρξῃ^A μῦθος παγανικῶς δια-
θεσθαι, μὴ πληροῖται στραπωτικῶς, ἔρ-
ρώται. καὶ ὁ παγανικῶς ἢ διαπείμε-
ν[⊙], εἰ εἴπῃ τὴν διαθήκην αὐτῷ τὰς ἐχθρὰς κωδικέλλου, ἔρρώται καὶ ἀτελής βίαισκομὴν ἢ διαθήκην. ἰσχύει γὰρ ὁ κωδικέλλ[⊙].

ιε'. Οὐλπ. Η διακατοχή πρὸ τῶν ὀρεισμένων χρόνων, οὔτε ἐπὶ στραπω-
τικῆς διαδοχῆς αἰτεῖται.

κε'. Μάρκελλ. Τὸ εἰρημνόν, ὡς ἡ στρα-
πωτικὴ διαθήκη, καὶ μὴ ἀφ' ἑσθ' εἰσὶν ἐν αὐτῷ κρατεῖ, ὡς τῶν εἰσδοτῶν πλη-
ρουῶν εἴρηται, οὐ μὴν ὡς τῶν δεχομέ-
νων, οἷον στρατηλάτων, τριβούνων,
καὶ τῶν ὁμοίων.

III. S^{L. 3.} I miles, qui cœperat^{D. co.} VLP. S^{L. 3.} paganicè testari, mi-
litariter non compleuerit, testamentum valet. Quippe si & qui paganicè testamen-
tum facit, dixerit se testamen-
tum suum velle vice codicil-
lorum valere, ratum est testa-
mentum, licet imperfectū in-
ueniatur. Nam codicilli valēt.

XV. VLP. Possessio ultra præ-^{L. 15.} finitum tempus ne quidem in^{9. 5.} successione militis petitur.

XXV. MARCEL. Quod con-^{L. 15.} stitutum est, vt militare testa-
mentum etiam post missio-
nem intra annum valeat: de
his dictum est, qui stipendiis
decursis mitti solent, non de
his qui successores accipiunt,
veluti de præfectis, tribunis,
& similibus.

- L. 26. XXVI. MACER. Militaria te-
stamenta eorum, qui per igno-
miniam dimissi sunt, statim
valere desinunt: ac ne qui-
dem si filii familiarum sunt,
de castrensi peculio testari
possunt. Sed eorum testamen-
ta, qui honestè, quique ob
causam mittuntur, intra an-
num valent.
- L. 34. XXXIV. PAPIAN. Eius mili-
tis hereditas, qui ob morbum,
vel tædio vitæ seipsum inter-
emit, vel scriptis heredibus,
vel ab intestato venienti com-
pētit. Item si intra missionis
annum facere testamentum
cœpit, nec perfecit: prius fa-
ctum militare testamentum
rumpit, non quod iure com-
muni factum est. Fuisset au-
tem id quoque ruptum; si
militans adhuc testamentum
imperfectum fecisset.
- L. 35. XXXV. IDEM. Imperfectum
quoque militis testamentum
valet. ac si plura diuersis die-
bus scripserit, sæpè facere te-
stamentum de bonis vniuersis
videtur.
- L. 36. XXXVI. PAVL. Cùm miles
in supremis ordinandis, filio
prægnantem uxorem ignora-
rit. Si enim cùm id militem
non lateret; ventris tamen
non habuerit mentionem;
haudquâquam propterea te-
stamentum rumpitur.
- L. 40. XL. IDEM. Si testamentum
miles dictauerit, & ante ex-
cessum eius perscribi nequi-
uerit: notas pro testamento
- κς'. Μακ. Τῶν ἀπὸ μὲν ἀφ' ἐξέντων αἰ-
σραπωπικαὶ διαθήκαι ἢ παραχρημα-
ἀκυροῦνται. ἢ οὔτε αὖ ἐξ ἐξούσιον ὄν-
τες ἐν τοῖς ἰδιοκτητοῖς διατίθενται. Τῶν
μὲν τοῖ ἐν πύμῳ καὶ τῶν δὲ αἰπῶν ἀ-
φ' ἐμδύων αἱ διαθήκαι, εἰσω ἐνιαυτῷ
ἰσχύουσιν.
- Β. λ. Γ. Παπ. Τοῦ διὰ νόσον ἢ διὰ
μῖσος ζωῆς ἐαυτὸν ἀνελόντος στρα-
πώτου ἢ κληρονομία, ἢ τοῖς στρατιώ-
κληρονόμοις, ἢ τῷ ὅλῳ ἀδιατίτου ἀρ-
μόζει. καὶ εἰ εἰσω ἐνιαυτῷ τῆς ἀφ' ἐξ-
έντων ἤρξατο ποιεῖν, καὶ οὐκ ἐπλήρω-
σε, πῶς περὶ χρομδύλῳ στραπωπ-
κίῳ ῥήξει· οὐ μὲν πῶς κοινῶ νό-
μῳ χρομδύλῳ. ἐρρήγνυτο δὲ καὶ αὐ-
τῇ, εἴπερ ἐπ' ἐστρατοδύμῳ ἐποίησεν
πῶς ἀτελῇ.
- Λέ. Ἰδὲ μ. Καὶ ἡ ἀτελής τῆς στραπώ-
του διαθήκη ἐρρώται. καὶ ἐὰν πολλὰς
ἐν διαφόροις ἡμέραις γράψῃ, πολλά-
κις ποιῇται διαθήκην δοκεῖ εἰς πᾶσαν
πῶς οὐσίαν.
- κς'. Παυλ. Ἡ διαθήκη ῥήγνυται κα-
θόλου ὅταν στραπώτου υἱὸς ἐγκυμονού-
μῳ ὡς αὐτῷ, ἐν τῇ ποιήσει τῆς
διαθήκης ἡγορήθῃ. εἰ γὰρ γνοίῃ αὐτὸν
ἐσιώπησεν, οὐ ῥήγνυται ἡ διαθήκη.
- μ'. Παυλ. Ἐὰν ὑποαγορεύσῃ στρα-
πώτης διαθήκην, καὶ μὴ φθάσῃ
γραφεῖναι, δεχόμεθα τὰ σημεῖα εἰς

διαθήκην. ἐδὴ μὲν τοι νομίμως δόπο-
δελθῇ οὕτω παῦτα γένηται.

μα'. Τριφών: Γυνὴ δυνάμει αἰ-
σχρὰν ἔχον ὑποψίαν, οὐδὲ δόπο στρα-
πωπικῆς διαθήκης δυνάται πλαβεῖν.
μολ'. Οὐλπιαν. Καὶ ④ μὴ δυνάμε-
νοι στραπωπικῶς διαπύδεσθαι, εἴτε ἀρ-
χόντες ἐπαρχῶν εἰσὶν, εἴτε ἱνες ἐτε-
ροί, ἐδὴ ἐν τῷ πολέμῳ καταληφθέν-
τες δόποθάνωσι, διαπύθενται καὶ ὡς δὴ B
δέλωσιν, ἢ ὡς δὴ δυνάσινται.

α'. Οὐλπιαν. Καὶ ④ μὴ ὄντες στρα-
πῶται, μήτε στραπωπικῶς διαπύδε-
σαι δυνάμει, ἐὰν ἐν πολέμῳ μέ-
νῳ τόπῳ καταληφθῶσι, καὶ καὶ τε-
λευτήσωσιν, ὥς βούλωνται, ἢ δυνάσινται.
ἔστω διαπύθενται· εἴτε ἀρχόντες εἰσὶν
ἐπαρχίας, ἢ πρεσβυταί, ἢ πῆς ἐτε-
ρῷ ④ μὴ δυνάμει στραπωπικῶς δια- C
πύδεσθαι.

ιέ'. Οἱ στραπῶται ἐν στρατοπέδῳ
διὰγοντες, ἐδὴ τὰς γυναῖκας, ἢ τῶν
παίδας, ἢ τῶν φίλους, ἢ τῶν συστρα-
πῶτας, ἢ ὡς ἐν κεφαλῇ οἰουδή-
ποτε γήρῳ ἀνδράποισ ἀγαπήσαι βου-
ληθείησαν, τὰς τῆς τελευτήσας βου-
λήσεως διαθήσας οἰουδήποτε ἔστω δύ-
νανται, καὶ βούλωνται, διαπύδεσθαι D
σαν. καὶ μηδὲ τῶν γαμετῶν ἢ παύ-
δων αὐτῶν, ὡς πῶς βούλησιν τῆς
πατρὸς δόποφέρονται, τὸ αἰσῶμα, ἢ
ἢ ἐλευθερία ζητεῖσθαι. ὅθεν (ὡς περ.
τοῖς τῆς νόμου λογισμοῖς ἔξεσι καὶ αἰ-
ἔξεσιν) εἰ π ἐν τῇ ξιφοθήκῃ, ἢ τῇ
ἀσπίδι γράμμασι τῷ ἰδίῳ αἵματι ἐ-
ρυθρανομήτοις σημειώσεται, εἴτε εἰς

Basil. Tom. IV.

A recipimus, ita tamen, si hæc
ita esse gesta legitimè proba-
tum fuerit.

XLI. TRIPHON. Mulier quæ L. 41.
suspicionem turpitudinis sus-
ciner, nec è militari testa-
mento quidquā capere potest.

XLIV. VLP. Etiam hi, qui L. 44.
militari iure testari non pos-
sunt; siue sint præsides pro-
uinciarum, siue qui alij, si in
bello capri decedant: quo-
modo velint, & quomodo
possint, testantur.

I. VLP. IAN. Etiam hi, qui L. vn.
non sunt milites, nec iure mi-
litari testari possunt, si in ho-
stili loco deprehendantur, &
illic decedant, quo volunt
aut possunt modo testantur:
siue præsides sint provinciæ,
siue legati, siue quis alius,
qui militariter testari non
potest.

XV. Milites in expeditione L. 15.
degentes, si vxores, aut fi-
lios, aut amicos, aut commi-
liones suos, aut velut in sum-
ma cuiuslibet generis homi-
nes amplecti voluerint, su-
premæ voluntatis adfectus
quocumque modo possint, D
ac velint, testentur: nec vxor-
um, aut filiorum eorum,
quum voluntatem patris re-
portauerint, dignitas liber-
tatisve quærat. Proinde sicut
iuris rationibus licuit, ac
semper licet, si quid in vagi-
na, vel clypeo, litteris san-
guine suo rutilantibus adno-
tauerit, aut in puluere, hoc

Zzz

est, in terra gladio inscripserit sub ipso tempore, quo in praelio vitæ sortem dereliquit, huiusmodi voluntatem stabilem esse oportet.

L. 17. XVII. Sancimus, ut his solis, qui in expeditionibus occupati sunt, memoratum circa voluntates ultimas beneficium indulgeatur.

SCHOLIUM.

^a *Intra annum.*] Priuilegium, inquit, quod militantibus datum est, ut eorum testamenta intra annum valeant post missionem, illis tantum competit, qui certo tempore militia dimittuntur: in magistris autem militum & præfectis & tribunis, & similibus locum non habet: nec enim hi militia dimittuntur, sed successores accipiunt. statim igitur ac successores acceperunt, testamenta eorum iute militari valere desinunt.

Ἐκόντιορτον, τυτέστιν εἰς πλὴν γλῶσσαν
χρᾶσι τῷ ξίφει, ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ,
ἐν ᾧ ἐν τῷ πολέμῳ τῆς ζωῆς τὴν κληρονομίαν
καταλείπει πλὴν τοιαύτης βούλη-
σιν ἰσχυρὰ εἶναι θεωρεῖται.
Ἰς: Θεοπίστοις τούτοις μόνοις, οἱ πῖνες
ἐν στρατοπέδοις εἰσὶν ἀπασχολημένοι,
πλὴν μνημόνους δεῖσαν φιλοπρηθύναι
τῶν πελευτῶν βουλήσεως διερ-
χέσθαι.

ΣΧΟΛΙΟΝ.

Τὸ θεωρούμενον, φησὶ, τὸ ἰσχυρὸν πλὴν στρατιω-
τικῇ ἀφθρητικῇ εἶσθαι ἐν αὐτῷ μὲν πλὴν ἀφασιν, ἐ-
κείνοις μόνοις ἀρμόζει, οἱ πῖνες ῥητὰ χρόνῳ ἀπο-
λύονται τῆς στρατείας. Εἰς δὲ τοὺς στρατηλάτας καὶ
ἐπὶ ῥητοὺς καὶ τειχούρους καὶ τοὺς ποιούτους οὐ χώραν
ἔχει. ὅσπερ γὰρ ἀπολύονται τῆς στρατείας, ἀλλὰ
ἀφθρητικῇ λαμβάνουσι. ἅμα δὲ τῷ πλὴν ἀφθρη-
τικῇ, παύονται αἱ τοιούτων ἀφθρητικῇ στρατιω-
τικῇ ἰσχύειν.

ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ Α΄.

ΤΙΤΛΟΣ Α΄.

ΠΕΡΙ ΚΩΔΙΚΕΛΛΟΥ.

ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ

LIBER XXXVI.

TITVLVS I.

DE CODICILLIS.

α'. **Κ**ΩΔΙΚΕΛΛΟΣ ὅστις ἐλλί- A I.
ποῖς ἐν διαθήκῃ γνώ-
μης τῆς διαπεμμένου
ἀναπλήρωσις.

γ'. Ιουλιαν. Καὶ διαθήκης μὴ ὑπο-
σης, δυνάται περὶ αὐτοῦ ὅς α-
διαθέτου ποιῆσαι κωδικέλλον. καὶ ἐάν
μὴ πρὶν πρῆσιν αὐτῷ τεχθῇ ὁ κληρονό-
μος, δίδωσι τὰ ἐν αὐτῷ. οὐ γὰρ ῥήγνυ-
ται ὁ πρῆσιν ὑποεξοισίου.

ε'. Γαπian. Οἱ περὶ τῆς διαθήκης κω-
δικέλλοι, ἐκ ἰσχύοισιν, εἰ μὴ βεβαιω-
θῶσιν ἐν αὐτῇ, ἢ μεταγχεσέτω κωδι-
κέλλω, ἢ ἄλλως ἀναδελχθῇ ὁ δια-
θέτης, βουλευθεὶς αὐτοῦ ἐρρώ-
σαι. δυνάται δὲ ④ κωδικέλλοι δια-

Basil. Tom. IV.

CODICILLI sunt Theo-
corum, quæ in phil.
testamento, te- de co-
statoris volunta- dicill.
in pr.

ti defunt, supplementum.

III. IULIAN. Etiam testa- L. 3.
mento non facto, potest quis D. de
ab intestato facere codicillos. iur.
cod.

Et si post codicillos factos na-
tus fuerit heres, in eis relicta
præstat. Non enim rumpun-
B tur adgnatione sui heredis.

V. PAPIAN. Ante testamen- L. 5.
tum codicilli facti non va-
lent, nisi fuerint in eo con-
firmati, vel codicillis poste-
rioribus, aut aliàs ostensum
fuerit, voluisse testatorem eos
valere. Possunt autē codicilli

Zzz ij

per posteriorem voluntatem A rescindi.

L. 6. V. I. MARCIAN. Codicillos
§. 1. plures quis facere potest, &
neque signari eos, neque sub-
scribi necesse est. Licet eos
* scilicet de
codi-
cillis
factis. confirmans testamento * di-
xerit, non aliter valituros,
nisi signati subscriptique fue-
rint. Nam per ea, quæ postea
geruntur, priora rescinduntur. B

L. 8. VIII. PAVL. Qui testamen-
§. 2. to codicillos confirmat, si
quum adrogandum se præ-
buisse, id fecerit, ac postea
emancipatus decesserit: quod
actum est, valet. nam & testa-
mentum valet. Postumò na-
to & mortuo, testamentum
rumpitur, non tamen codi-
cilli.

L. 10. X. PAPIAN. Codicillis non C
datur hereditas, nec per eos
testamentum confirmatur.

L. 11. XI. IDEM. Si quis ignorans
uxorem prægnatam, codicil-
lis ad filium iam natum scri-
ptis libertates aliquibus de-
derit, & natus fuerit postu-
mus: primus dumtaxat liber-
tates debet, redemptis ab edi-
to postumò partibus. Nam is D
nihil debet.

L. 7. XV. Nemo codicillis extra-
Cod. neum heredem instituere, vel
cod. substituere potest.

μεταγχεσέρας ἀνατρέπεται βου-
λήσεως.

5. Μαρκιαν. Πολλοὶ κωδικέλλοις
δυνάτῃ ποιεῖν, & μὴτε ἀνάγκη σφρα-
γίσσασθαι αὐτοῦ, μὴτε ὑπογράφεσθαι.
κὰν ἐν τῷ βεβαιουῦ αὐτοῦ ἐν τῇ δια-
θήκῃ. * εἶπη, μὴ ἄλλως αὐτοῦ ἐρρώ-
σθαι, εἰ μὴ σφραγισθῇ καὶ ὑπογρά-
φῃσι. τὰ γὰρ περὶ ταῦτα διὰ τῆς μετα-
γχεσέρας ἀναρρεῖται.

η. Παυλ. Ο βεβαιὸν ἐν διαθήκῃ κω-
δικέλλοις, ἐὰν δοῖς ἑαυτὸν εἰς θεσιν τῆς το-
ποιήσεως, καὶ ὑπερ(ω) αὐτεξούσι(ω) γε-
γόνως ἀποθανῇ, ἐρρώσθαι. καὶ ἡ διαθή-
κη γὰρ ἐρρώσθαι. κυοφορουμένου ἐπι-
κταμένου καὶ τελευτῶντος, ἡ διαθήκη
ρήγνυται, οὐ μὴν (ω) κωδικέλλοι.

ι. Παπian. Ἐν κωδικέλλοις οὐ δίδο-
ται κληρονομία, οὔτε ἐν αὐτοῖς διαθή-
κη βεβαιοῦται.

ια. Ἰδεμ. Ἐὰν πρὸ ἀγνοῶν ἐγκυμονεῖν
πλὴν αὐτῆς γαμετῶν, κωδικέλλον περὶ
(ω) ἥδη τεχθέντα ποιούμην(ω), ἐλδ-
δερόσῃ τινος, καὶ τεχθῇ ὁ κυοφορού-
μην(ω), μόν(ω) ὁ περὶ τὸς χρεώσε-
ται ἐλδδερείας, ἀγροάζων τὰ μέρη
τῶν τε τεχθέντων. ὅσα γὰρ οὐδὲν
χρεώσε.

ιε. Οὐδεὶς δυνάται ἐν κωδικέλλοις
γράφειν τινὰ ἕξωπκὸν κληρονόμον,
ἢ ὑποκατάστασιν ποιεῖν.

* περὶ
τῆς κυ-
δικέ-
λων γε-
γονότων
δηλον
νότι.

ΤΙΤΛΟΣ β'.

Περὶ φόνων τῶν ἔξ οἰασυῶν παροφάσεως γνομῶν, ἐκποισίων τε καὶ ἀκποισίων, καὶ περὶ τῶν βασανιζομένων ἐν τῇ περὶ τύπων ἔξετάσει, καὶ πῶς τῶν φονέων πμωρουῶται, καὶ ἄνευ συγγνώσκονται.

TITVLVS II.

De cadibus ex quacumque causa factis, tam voluntariis, quàm non voluntariis; Et de his, qui ob quæstionem de his habendam torquentur, tum qui percussores puniuntur, Et quibus ignoscatur.

α'. Οὐλ-
παν. ○ ΤΙ παῖδες τῆς ἀρχαίας
λάτρου ἀναιρεθέντος ©
δοδοί, βασανίζονται.

Καὶ ὅτι τῆς πατρὸς ἀναιρουμένου,
© ἐν τῷ ἰδιοκλήτῳ πεκούλιῳ τῆς υἱοῦ
δοδοί, βασανίζονται, εἰ καὶ αὐτεξού-
σιός ἐστιν ὁ υἱός.

Καὶ ὅτι ἀνδρὸς ἢ γυναικὸς ἀναιρε-
μένου, © ἐκείνοι δοδοί, καὶ © τῆς
πενδερόδ' ἡμωρουῶται.

Καὶ ὅτι ἐσφαγμένῳ ἐστίν, ὁ καὶ
βίαν, ἢ σφαγῶν ἀναιρουμένου, ἢ
πνιγνόμενος, ἢ κατὰ κρημνίζομένου, ἢ
ροπαλαίς τυπηθεὶς, ἢ λίθοις, ἢ ἄλλῳ
τῶν ἀκοντίων. εἰ δὲ φαρμάκῳ ἢ ἑτέρῳ
τῶν δυνάμεων λάτρου φονεῖται αὐτῇ-
ρέσῃ, οὐ βασανίζονται © δοδοί, εἰ
μὴ βιάσις ἐλάβε τὸ φάρμακον. ©
δεδωκότες γὰρ, ἢ συνειδότες τῷ γνο-
μῶν, κολάζονται. Ἐπὶ τῆς ἀναιρε-
θέντος φαρμάκῳ καὶ ἢ διαθήκη περὶ
ἔξετάσεως ἀνοίγεται, καὶ ἢ κληρονό-
μία κληρονομείται.

Εάν τις ἐαυτὸν ἀνέλη, οὐχ ὡς ἐπὶ τῇ
Basil. Tom. IV.

A I. VL-
PIAN. ○ Cciso eius filio, qui L. 1.
captus est ab hosti- §. 5.
bus, quæstio de seruis ha- D. de
betur. S. C.
Silan.

Item, occiso patre, de ser- §. 7.
uis qui in castrensi peculio fi-
lij sunt, quæstio habetur, licet
non sit in potestate filius: etc.

Item, marito vel vxore nec- §. 8.
cata, in vtriusque seruos; at-
que etiam soceri, vindicatur.

Item, iugulatus dicitur, qui §. 10.
per vim aut cædem est inter-
fectus, aut strangulatus, aut
præcipitatus, aut fustibus, vel
faxis, vel alio quo telo percuf-
sus. Si verò veneno, vel quo
alio, quod clam necare possit,
interemptus sit: quæstio de
seruis non habetur, nisi per
vim venenum infusum sit.

Nam qui venenum dederunt,
vel sceleris conscij fuerunt,
supplicio adficiuntur. Eius
qui veneno necatus est, & te-
stamentum ante quæstionem
habitam aperitur, & heredi-
tas aditur.

Si quis sibi manus intule- §. 11.
rit, locus quæstioni non
Zzz iij

est, nisi quum serui possent, non prohibuerunt. Si enim in conspectu seruorum hoc fecit, potueruntque cum in se saeuientem prohibere, nec prohibuerunt, poena adficiuntur: si verò non potuerunt, à poena liberantur. testamentum eius, * qui non metu criminis sibi manus intulit, * aperitur.

§. 13. Item, qui sub eodem * recto fuerunt, omnimodo puniuntur. Eodem autem recto intelligimus eos, qui necati vocem exaudire potuerunt. Qui vocem interempti exaudire non potuit, non punitur, nisi conscius sit. * Sed & ancilla, licet corpore auxilium ferre nequeat, proclamare tamen debet, vt reliqui in domo, aut vicini audiant. Quod si non fecerit, ultimo supplicio adficitur, licet metu mortis non proclamauerit. Nam seruos salutis suae salutem dominorum oportet anteponere.

L. 3. III. VLP. Ei qui graui valetudine adfectus, opem non tulerit, ignoscitur.

§. 1. Si dominus moriens dixerit, à seruo causam mortis sibi allatam esse; non creditur ei, nisi & aliunde probetur. Si seruus ultro accusauerit & arguerit caedem domini, in libertatem eripitur, quamuis prohibitus sit manumitti.

§. 2. Si coniugum alter alterum secum cubantem necauerit,

A ὁξέπας, εἰ μὴ ἄρα δυνάμει κωλύσαι, ἐκ ἐκώλυσαν. εἰ γὰρ ἐπ' ὄψεσι τῆς οἰκετῶν τῆτο ἐποίησε, καὶ ἡδύνατο χαλεπαίνοντα αὐτὸν καθ' ἑαυτῶν κωλύσαι, καὶ ἐκ ἐκώλυσαν, τιμωρουῖται. εἰ δὲ ἐκ ἡδυνώδυτο, ἐλθούρουῖται τῆς τιμωρίας. ἡ διαθήκη τῆς μὴ διὰ φόβου ἐκλήματος ἑαυτὸν ἀνελόντος, * ἀνοίγεται.

B Καὶ ὅτι ὁ ὑπὸ τῶν * αὐτῶν σέγλιω, πάντως κολάζονται. ὑπὸ δὲ τῶν αὐτῶν σέγλιω νοοδιδῶν τῶν δυναμένων ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς τῆς φονδέντος [* ὁ μὴ δυνάμει ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς τῆς ἀναιρεθέντος, οὐ τιμωρεῖται, εἰ μὴ συνίστωρ ᾖ.] καὶ ἡ δούλη δὲ καὶ μὴ δυνάται σώματι βοηθεῖν, C ἀλλ' οὐκ ὀφείλει κρατεῖν, ἵνα ὁ λοιπὸν ἀκούσωσιν, ἢ ὁ γείτονες. τῆτο δὲ μὴ ποιήσασα, ἐχάτως τιμωρεῖται, καὶ φόβω τῆς ἀποθανεῖν οὐκ ἐκράξε. δεῖ γὰρ τῶν οἰκετῶν περιελεῖν τῆς οἰκείας σωτηρίας τῶν τῆς δεσποτῶν.

γ'. Οὐλπιαν. Ὁ διαβαρεῖσθαι νόσον μὴ βοηθήσας, συγγινώσκειται.

D Εὰν τελυτῶν ὁ δεσπότης εἴπῃ ὅρα τῆς δούλου ὑπαρχθῆναι αὐτῇ τῶν αἰπῶν τῆς φόνου, οὐ πσεύεται, εἰ μὴ καὶ ἐπεφθῇ δειννύται. εἰ ἐκὼν ὁ δοῦλος κατηγορήσῃ καὶ διελέγξῃ ἀναιρέσιν τῆς δεσπότου, ἀναρπάσσεται εἰς ἐλθούρειαν, καὶ ἐκώλυτο ἐλθούρειαν.

Εὰν τῆς συνοικουῶντων ἐπ' ὅτι ὁ φονδύσι συγκατεῦδοντα, μὴ

* ἀλλ' ὡς μὴ ὑποφύροντες τὴν παρενοχλούμεν αὐτὸν πόνον. * μὴ ἐμπειρομένη διὰ τὴν οὐτως αὐτὴν τελευτῆσαι. * πυτῆσι, ὁ ἐκ τῆς οἰκείας ὡν. * In-clusa non sunt in mī. Petauiano.

βοηθήσαντες ④ δούλοι πωρουῦται. A.
 ἐν ᾧ τῆς κραυγῆς ἤκουσαν. καὶ οὐ μόνον ④ τῆ φονδέντος, ἀλλὰ καὶ ④ τοῦ
 φονδέντος, εἰ μὴ καταλαβὼν ὁ δυνήρ
 μοιχευομένην πλὴν γυναῖκα ἀνείλεν
 αὐτήν. τότε γὰρ ὁ νόμος συνήνωσκειται, οὐ-
 δὲ ④ μὴ βοηθήσαντες ὑμωρουῦται,
 καὶ τῆς γυναικὸς ἦσαν.

Οὐ μὴν ἐὰν βασανίζομεν ④ ἐ- B
 λέγξῃ τὸν αἵτιος.

Καὶ ④ ἐλθυερωθέντες ἐν τῇ δια-
 θήκῃ τοῦ αἰαρεθέντος, ὁμοίως τοῖς
 ἄλλοις οἰκέταις κολάζονται.

ε'. ΠΑΥΛ. Εἰ δὲ καὶ δηλὸς ᾖ ὁ
 πλήξας, γίνεται ἡ ὁξέσις, ἵνα δι-
 ρεθῇ ὁ ἐντεταλμένος. καὶ ὑμωρουῦ-
 ται μὴ πάντες, ὁ δὲ πλήξας, πυ-
 κρότηρ ⑤.

ιβ'. ΠΑΥΛ. Καὶ ὁ λεγατευθεὶς ὑπὸ
 τῆς αἰαρεθέντος ἐλθυερωδὲται διελέγ-
 χων ⑥ Φόν ⑥ αὐτοῦ.

ιδ'. ΜΑΕΚΙΑΝ. Εὰν πλησιάζων τῇ ἡλικίᾳ
 ἀνήβη ⑥ παρακατεύδων τῷ ἀναρε-
 θέντι δεσπότῃ, μὴ δημοσιόσῃ τὸ γεγε-
 νός, ὑμωρεῖται. τοῖς γὰρ ὑπὸ πλὴν αὐ-
 τῷ σέβει ἀνήβοις συγχωρεῖ, οὐ μὴν
 τοῖς ὑπὸ ἡρέταις ἢ μετόχοις, οἱ δυνά-
 ται νοεῖν τὸ πρᾶγμα ④ γὰρ τοιοῦ-
 τοι, οὐδὲ ἐφ' ἐπ' αὐτὰ αἰτία βοηδοῦ-
 ται.

ιε'. ΜΑΡΚΙΑΝ. Τοῦ μετεκκοῦ κληρο-
 νόμου λεγάτω ὑμνηθέντος, καὶ μὴ ἐκ-
 δικησθέντος. καὶ ἡ κληρονομία καὶ τὸ

serui qui opem non tulerunt,
 si vocem exaudiuerint, ple-
 ctuntur. neque tantum serui
 eius qui occisus est, verum
 etiam occisoris: nisi maritus
 uxorem in adulterio depre-
 hensam occiderit. tunc enim,
 quoniam ignoscitur ei, nec
 serui qui auxilium non tule-
 runt, puniuntur, licet vxoris
 fuerint.

Non tamen, si quaestioni 9. 8.
 subiectus auctores arguerit.

Hi quoque serui, qui neca- 9. 10.
 ti testamento manumissi sunt,
 perinde atque alij serui sup-
 plicio adficiuntur.

VI. PAVL. Etsi percussor cer- L. 6.
 tus sit, tamen habetur quæ-
 stio, ut cædis mandator inue-
 niatur. & puniuntur quidem

Omnes, percussor autē acrius.

XII. PAVL. Etiam seruus ab L. 12.
 occiso testatore legatus, si cæ-
 dem eius arguat, manumit-
 titur.

XIV. MAECIAN. Si seruus L. 14.
 impubes pubertati proximus,
 apud dominū cubans, quum
 occideretur, factum non pro-
 diderit, punitur. Nam his
 dumtaxat impuberibus sena-
 tusconsultum ignoscit, qui
 sub eodem tecto fuerint: non
 ministris & participibus cædis,
 qui intelligere poterant quid
 ageretur: quippe talibus nec
 in alia causa succurritur.

XV. MARCIAN. Heredi ex L. 15.
 parte instituto, si legatum 9. 1.
 quoque sit, nec vindicaue-
 rit, tam hereditas, quam

Zzz iiij

legatum auferuntur. : potest autem omnibus, qui quocumque modo heredes sunt, auferri : tametsi patroni fuerint.

L. 16. XVI. MARCELL. Si seruus communis cædem alterius ex dominis à familia factam detegat, libertatem consequitur : & pretij pars alteri datur.

L. 19. XIX. MODEST. Oportet auxilium domino ferri & manu, & armis, & clamore, & obiectu corporis. hæc qui facere possunt, si non fecerint, puniuntur.

L. 25. XXV. GAI. Qui requirit seruos, qui ante quæstionem fugerunt, eosque defert; in singulos seruos, qui occiderunt, quinque aureos ex bonis occisi, vel si pauper sit, ex publico accipit.

SCHOLIA.

9. 13. L. 1. ^a Sed & ancilla.] Ancilla quæ non proclamauit quum domina iugularetur, punitur; quamuis percussor ei morrem minaretur, si proclamasset. Nam salutis suæ salutem dominæ præferat. Eodem autem recto qualiter accipiendum sit, videamus. vtrum si intra eodemparietes erant, an & ultra, vel intra eandem diatram, vel eandem domum, vel in eisdem hortis. & ait Seruius, sic esse sæpe iudicatum, vt qui eo loci erant, vnde vocem domini exaudire poterant, hi puniantur, quasi si sub eodem recto fuissent. licet omnes eandem vocem non habeamus, sed alij validiorem; alij exiguiorem, nec omnes vndique exaudiri possimus.

^b Quamuis prohibitus.] Pura hac lege distractus erat, ne manumitteretur: quoniam verò in commune vtile est, eadem dominorum argui, etiam ipse ad libertatem peruenit.

λεγάτον ἀφαιρείται. καὶ πάντων δὲ τῶν ὅπως οὖν κληρονομούων ἐστὶν ἡ ἀφαίρεσις, καὶ ὡς πατρωνες.

15. Μαρκελλ. Ο Ἰππίκοινο, δόδλος μινύων πλὴν ὑπὸ τῆς Φαμιλίας τοῦ ἐνὸς τῶν δεσποτῶν ἀναίρεσιν, ἐλδύερονται. τοῦ μέρους τοῦ τιμήματι, τῶ ἐτῶ διδομένη.

18. Μοδέστ. Δεῖ τῶ δεσποτῇ βοηθεῖν χεῖρ καὶ ὅπλοις καὶ κραυγῇ, καὶ ὑποβάλλειν τὸ ἴδιον σῶμα. ταῦτα δὲ δυνάμει ποιῆσαι, καὶ μὴ ποιήσαντες, κολάζονται.

κέ. Γαι. Ο ἀναζητῶν τοῦ παρὰ τῆς ὁξετάσεως ὑποφυγόντας δούλους, καὶ μινύων; εἰς ἓνα ἕκαστον δόδλον ἀνελόντα, ἐνομήματα λαμβάνει ἐκ τῆς οὐσίας τῆς τελευτήσαντος· ἢ ἐὰν ἀπορός ᾖ, ἐκ τῆς δημοσίου.

ΣΧΟΛΙΑ.

Δούλη μὴ ἐκβοήσασα σφάζομένης τῆς δεσποίνης, πμφρείται, καὶ ὁ σφάζεις ἡπείλθῃ αὐτῇ θάνατον, εἰ κελύξει. παρὰ πρῶτον τὸ πλὴν σωτηρίας τῆς δεσποίνης τῆς ἰδίας. ὁ δὲ ὑπὸ πλὴν αὐτῶν γέγλυ, ἴδωμεν πῶς ὀφείλῃ νοθεύει. ποτε γὰρ εἰ ὑπὸ τοῖς αὐτοῖς τοῖς τοῖς, ἢ καὶ παρὰ τῶν, ἢ ὑπὸ πλὴν αὐτῶν διὰ τὸν ἥσαν, ἢ ἐν ταῖς αὐτῶν οἰκῶν, ἢ ἐν τοῖς αὐτοῖς κήποις, καὶ λέγει ὁ Σέρβιος, ὅτι πολλάκις οὕτως ἐκείνη, ἵνα οἱ ἐν ἐκείνῳ τῶ τόπῳ ὄντες, ἐν τῶ φωνῶν τῆς δεσποίνης ἡδυνάμει ἀκούσας, οὗτοι κολάζονται, ὡς αὐτῇ ὑπὸ πλὴν αὐτῶν γέγλυ ἥσαν. εἰ καὶ τὰ μέγιστα οὐ πάντες μὲν ἐχούμεν φωνῶν, ἀλλ' οἱ μὲν ἐρρωμένους εἶναι, οἱ δὲ ἀσθενέστερον, καὶ οὐ πάντες πᾶντα χόρην ἀκούειν δύναμει.

Τυχὸν ἐφ' ὧν περὶ φωνῆς ἡδυνάμει, τῆς μὴ ἐλδύερονται. ὅτι καὶ κοινῇ συμφέρον ὅτι ὁ διελέγεσθαι τὰ ἀναίρεσιν τῶν δεσποτῶν, ἐλδύερονται καὶ τοῦ.

Συγχινώσεται εἰς τὸ πικρὸν ἡ ψυχή αὐτοῦ ὡς ὁ Φο-
νεὺς, ἐπεὶ ὁ ἐπ' αὐτοφώρῳ πλὴν ἰδίᾳ γαμετὺν
μοιχευομένην καπαλαβὼν ἀνελών, εἰ μὴ δὲ
τελής ᾖ, εἰς ἔργον δημόσιον βάλλεται. εἰ δὲ σε-
μνός, εἰς νῆσον ἐξορίζεται, ὡς βιβλίον κθ'. 2. 2. 2.
ἐ'. διγ'. α'. θε'. ιη'. λέγῃ. δοῦλοι καὶ δοῦλαι ἀνῆβοι οὐ
κολάζονται, οὔτε βασανίζονται. φοβερίζονται
μὴν λώροις ἢ νάρθηξι τυπῶνται.

Εἰ γὰρ καὶ ὁ μολόγηται ὁ ἀνῆβος μὴ διώα-
σθαι βοηθῆσαι, ὅμως καὶ τὸ σωπῆσαι πλὴν αἰαί-
ρεσιν, ὡς ἐβαλεν αὐτὸν τῇ πικρίᾳ. πιγεύομεν
γὰρ ὡς μόνοις ἐκείνοις τοῖς αἰήβοις ἢ σύγκλητος
σιωπώρησε, τοῖς ὡς πλὴν αὐτὸν ἐγγὺς ὄρε-
θεῖσι μόνοι. εἰ δὲ ζῖνες ὡς ἡρέται ἢ μέτοχοι τῆς
αἰαρέσεως γένησιν οἷα δηποτοῦν ἡλικίας ὄντες,
εἰ καὶ μηδέπω ἔφηβοι, διωάμενοι μὴ τοὶ ἀγασ-
νέσθαι τὸ παρὰ τὸν νόμον, τοῦτοισι ὁσὲν ὅτι τῆς
αἰαρέσεως τῷ δεσποτῷ, ὁσὲν ὅτι ἄλλης πινὸς αἰ-
τίας δεῖ συγχινώσκειν ἡμᾶς.

A ^c *Nisi maritus uxorem in adulterio.*]

Ignoscitur marito, ne puniatur ut homicida; nam qui uxorem suam in adulterio deprehensam interfecerit, si quidem humilis est, in opus publicum traditur; sin honestior, in insulam relegatur: quemadmodum lib. 29. tit. 5. dig. 1. rhem. 18. dicit. Servi & ancillæ impuberes non puniuntur, nec quæstioni subiiciuntur: loris tamen terrentur, aut ferulis cæduntur.

B ^d *Si servus impubes.*] Nam licet impubes fassus sit, se opem ferre non potuisse: tamen ipsum silentium cædis, eum pœnæ subiicit. Credimus enim, illis dumtaxat impuberibus senatusconsultum ignoscere, qui tantum sub eodem tecto fuerint inuenti. si qui verò ministri vel participes cædis fuerint, cuiuscumque ætatis, quamquam nondum puberes, ut sentire tamen possent id quod ageretur; his nec in cæde domini, nec in alia qua causa nos parcere conuenit.

ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΑΖ.

ΤΙΤΛΟΣ Α.

ΠΕΡΙ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ.

ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ

LIBER XXXVII.

TITVLVS I.

DE TVTTELIS.

L. i.
D. de
tutel.

I. PAV-
LI.

VTELA est
vis & pote-
tas in caput
liberum ad

tuendum eum qui propter æ-
tatem sponte se defendere
nequit, iure ciuili data ac
permiffa, vt Seruius ait.

Surdus & mutus tutores da-
ri non possunt.

L. 3.
§. 2.

III. VLP. Si litem cum tu-
tore suo pupillus agat, sibi
curatorem postulare cogi-
tur.

L. 6.

VI. IDEM. Et muto tutor da-
ri potest.

§. 3.

Captiui filio tutor non da-

α'. Παυλ.

Πίτρη δέσιν, δύ-
ναμς ἡς κ' ἔξ-
οισία κ' κεφα-
λῆς ἐλδύερας, πρὸς τὸ φυλάττειν
ἐκείνον, ὅς διὰ πλεῖν ἡλικίαν δεφεν-
δεύειν ἑαυτὸν κ' οἰκείῳ οὐ δυνάτα
γνώμῃ, ὑπὸ τῆς πολιτικοῦ δόδεϊσα
τε καὶ ἰππικῆς, ὡς ὁ Σέρβιος
φησὶν.

D

Κωφὸς ἢ ἀλαλὸς ἐκ ἰππικῆς.
γ'. Οὐλπ. Εἰς δὲ δίκῃ πρὸς τὸ
ἰππικὸν ὁ ὀρφανὸς, ἀναγκάζεται
αἰτεῖν ἑαυτῷ κουράτωρα.

ε'. Ἰδεμ. Καὶ τῷ ἀλάλῳ δίδεται
ἰππικῆς.

Τὰ ἢ τῆς ἀρχαλῶτος, ἰππ-

Ἰσπος οὐ δίδεται, ἀλλὰ τῇ οὐσίᾳ κου-
 ράται· ὑποστέφαντος γὰρ τῆ πατρὸς,
 γίνεται αὐτῷ ὑπεξούσιος, ὥς εἰ μὴ-
 δέ ποτε ἡ χμαλωπίσθαι.

η'. Οὐλπ. Καὶ ὁ πατρὶων ἐπιτροπὴς,
 τοῦ ἀπελευθεροῦ, καὶ εἰπὶ ὑπερξείεις
 χειρὰ φιλῶ τῶν δανεισῶν, ἀνατρέ-
 πεται.

ιγ'. Πομπων. Καὶ τῶν ἔχοντι ἐπιτροπὴν
 νοσοῦνται, ἢ γέροντα δίδεται κουρα-
 τωρ, ἢ ἔξ αἰτήσεως δηλαδὴ, τοῦ αἰν-
 βου, ὅστις διοικητὴς ὑπερξείων ἐστὶ
 μᾶλλον, καὶ ὁ λεγόμενος βοηθὸς κιν-
 δυνῶν τῶν ἐπιτροπῶν, διὰ τῆ ἀρχοντος
 ὑπερξείζεται.

ισ'. Γαί. Οἱ ἐπιτροπῆ, εἰς κληρονό-
 μοις οὐ ὑπαπέμπεται.

tur, sed substantiæ curator.
 Sic enim patre postliminio re-
 uerso in eius potestatem re-
 cidit, atque si nunquam ab
 hostibus pater captus fuisset.

VI II. V. L. P. Patronus quo-
 que liberti sui tutor est, & si
 quid in fraudem creditorum
 gesserit, rescinditur.

XIII. P. O M P O N. Etiam ha-
 benti tutorem, aduersa nimi-
 rum valetudine, vel senio con-
 fectum, datur curator, idque
 vel tutore, vel pupillo postu-
 lante, qui quidem curator
 magis est rerum administra-
 tor. constituitur etiam à Præ-
 sidente, qui adiutor tutelæ dici-
 tur, sed tutorum periculo.

XVI. G A I. Tutela ad here-
 des non transmittitur.

ΤΙΤΛΟΣ Β'.

ΠΕΡΙ ΤΕΣΤΑΜΕΝΤΑΡΙΑΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ.

TITVLVS II.

DE TESTAMENTARIA TUTELA.

δ'. Μο- **Ο** μὲν πατὴρ εἰς τὸν γνη-
 δεῖς. **Ο** σίοις υἱοῖς, ὡς κυρίως
 ἐξοισιασθῆς ὑπαρχῶν αὐτῶν, δυνά-
 ται καὶ κληρονόμοις καὶ ἀποκληρονόμοις
 γράφων τὸν παῖδα, ἐπιτροπὴς τού-
 των ποιεῖν. ἡ δὲ μήτηρ, ὅτε μὲν κληρο-
 νομίᾳ ἀφίησι τοῖς υἱοῖς, τότε μόνῳ
 ἀδελφῷ ἢ ἀφίεναι τούτοις καὶ ἐπιτρο-
 πῆ· ἀλλ' οὐδὲ τότε ἀπλῶς, εἰ μὴ ὁ
 δικαστὴς ἐξετάσῃ τὸ πο, καὶ σέξῃ.

CIV. MO- **P** Ater quidem le-
 DEST. **P** gitimis filiis, vt
 qui propriè eorum sit mode-
 rator plena eos in potestate
 habens, potest & heredibus
 institutis & exheredatis tu-
 tores dare. at mater, si qui-
 dem hereditatem filiis reli-
 querit, tum solùm potesta-
 tem habet his tutores relin-
 quendi: verùm ne tum qui-
 dem simpliciter, nisi & iudex
 inquisierit, ac probarit.

L. 12. XII. VLP. Certæ rei vel cau-
D. de fæ tutor testamento non da-
test. tur, nec deductis rebus.
tut.

L. 13. XIII. POMP. Et si datus ita
fuerit, tota datio nihil valet.

L. 14. XIV. MARCIAN. ^a Quia per-
sonæ, non rei, vel causæ da-
rur.

L. 17. XVII. VLP. Testamento da-
ti tutores satisfacere non co-
guntur. At si vnus ex eis sa-
tisfacere velit, & solus admi-
nistrare, datur optio cæteris
à prætore, vel vt satisfident, &
administrent, vel vt satis ac-
cipiant, & ab administratione
recedant. Quòd si omnes sa-
tisfiant, omnes tutelā gerunt.

L. 20. XX. PAUL. Incertus tutor
testamento non datur.

L. 28. XXVIII. PAPIAN. Qui testa-
mento datus est tutor, si se-
met excuset, iis quoque lega-
tis excidit, quæ filio eius re-
licta sunt, si quidem in hono-
rem ipsius, non erga filium
adfectione relicta sint.

SCHOLIVM.

^a Quia persona.] Excipiendus est tu-
tor à matre datus: hic enim rebus
non personis datus videtur.

ιβ'. Οὐλπανός. Δήλω πρῶτον ἢ
αἰπὰ ἐπὶ τῷ εἶναι ἐν διαθήκῃ οὐ δίδεται,
οὔτε ἐπεξηγημάτων πρῶτον.

ιγ'. Πομπών. Ἀλλ' εἰ καὶ οὕτως δοθῇ,
πᾶσα ἡ δόσις ἀκυροῦται.

ιδ'. Μάρκ. Προσώπων γὰρ καὶ οὐ πρῶτον
μαρτυρία, ἢ αἰπὰ δίδεται.

ις'. Οὐλπ. Οἱ καὶ διαθήκης ἐαθέντες.
ἐπὶ τῷ εἶναι, οὐκ ἀπαίτουται ἐγγύας. εἰ
δὲ ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν ἐγγύας θέλει δοῦναι,
καὶ μόνον διοικῆσαι, ἐπιλογὴ δίδεται.
τοῖς λοιποῖς διὰ τοῦ ἀρχαιότερου, ἢ δοῦναι
τὰς ἐγγύας καὶ διοικῆσαι, ἢ λαβεῖν τὰς
ἐγγύας, καὶ ἀναχωρῆσαι τῆς διοική-
σεως. εἰ δὲ πάντες ἀσφαλίζονται, διοι-
κοῦσιν ὅ πάντες.

κ'. Παῦλ. Ἀδελφός ἐπὶ τῷ εἶναι ἐν δια-
θήκῃ οὐ δίδεται.

κη'. Παπ. Οἱ ἐκ διαθήκης ἐαθέεις.
ἐπὶ τῷ εἶναι, ἐκκατατεῦων ἑαυτὸν, ἐκ-
πίπτει καὶ τῷ λεγατευθέντων τῷ ἡμῶν
αὐτῷ, ἐὰν πρὸς ἡμῶν αὐτῷ, καὶ οὐ γέ-
σιν τοῦ ἡμῶν κατελείφθωσαν.

ΣΧΟΛΙΟΝ.

Υπέξελε τὸν διδομένον ἀπὸ τῆς μητρὸς ἐπὶ
τῷ εἶναι γὰρ τοῖς πρῶτοις καὶ οὐ πρῶτον
τοῖς δοῦναι δέδοται.

ΤΙΤΛ. γ'. διαλαμβάνεται

ΠΕΡΙ ΒΕΒΑΙΩΣΕΩΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ.

TITVLVS III. tractatus super confirmatione

DE CONFIRMANDO TUTORE.

ΤΙΤΛΟΣ

ΠΕΡΙ ΝΟΜΙΜΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΕΥΣΕΩΣ.

TITVLVS IV.

DE LEGITIMA TUTELA.

Ἡ διάταξις λέγει πάντως ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ μείζονας ἔστι τῶν κειμένων, ἵνα καὶ τὰ πράγματα αὐτῶν ὑποκείνται· οὐδενὸς ἑντεῦθεν πρεσβείας γνομῶν τῆς κληρονομίας τῆς πατρωνικῆς, ἢ τῆς συγγενικῆς.

Constitutio dicit, omnino tutores annis viginti quinque maiores esse debere, ut etiam res ipsorum obligatae sint: nullo hinc praedicio successione patrum, aut cognatorum generando.

L. 5.
Cod.
de leg.
tut.

ΤΙΤΛΟΣ

Τίνες ἐπιτροπὴς ἢ κούρατορας δύνανται δίδοναι, καὶ τίνας δέχασθαι.

TITVLVS V.

Qui tutores vel curatores dare possunt, quive dari.

α'. Οὐλπαν. Ὁ ἐπίτροπος καὶ ὁ ἀρχων, καὶ ὁ πρὸς καιρὸν ἐπιτραπὴς ἐξουσίας διοίκησιν, ἵσως τοῦ ἀρχόντος ἀποθανόντος, ἐπιτροπὴς δύνανται δίδοναι.

γ'. Ἰδεμ. Οἱ στρατηγοὶ πάντες, ἐπιτροπὴς οὐ δίδασιν, ἀλλὰ μόνον ὅσοι ἐκ τῶν πόλεων αὐτῶν, ἢ τῶν ὑποαὐτῶν ἀρχῶν.

Basil. Tom. IV.

I. VL-ET Prouinciæ præses siue præfectus, & is cui ad tempus, defuncto forsitan præside, prouincia regenda commissa est, tutores dare possunt.

L. 1.
D. de
tut. &
cur.
dat.
ab his
&c.

III. IDEM. Omnes exercituum duces, tutores eos dumtaxat ius dandi habent, qui vel ex iisdem municipiis, vel agris eorum sint.

L. 3.

Aaaa

- L. 21. XXI. MODEST. Mulier cu-^A κα'. Μοδεστίν. Η γυνή οὐ κουρά-
ratoris officio fungi non po-
test. τωρθεῖ.
- §. pen. Boni mores maiorem in tu-
tela fidem merentur, quàm
facultates atque dignitas. Οἱ ἀγαθοὶ ὅροι, ἀξιοπρότεροι
εἰσὶ πρὸς ἐπιτροπὴν, καὶ οὐσίας καὶ
ἀξιώματος.
- L. 4. IV. Militiæ armatæ muneri-
bus occupatus, neque tutor,
neque curator fieri potest.
quod si errore ductus, res ad-
ministraverit, negotiorum B
gestorum actione cōvenitur. δ'. Ο ἑνοπλιὸν στρατεῖαν στρατεύομε-
νος, οὐδὲ ἐπιτροπος, οὐδὲ κουράτωρ
δυνάται ἡροπονηθῆναι. εἰ δὲ καὶ κτ'
πλάνῳ διοικήσῃ, κατέχεται τῇ πρὸς
παραγμάτων διοικήσεως ἀγωγῇ.
- L. 7. VII. Servus tutor aut cura-
tor dari non potest. ζ'. Δοῦλος ἐπιτροπος ἢ κουράτωρ οὐ
δυνάται δοθῆναι.

ΤΙΤΛΟΣ 5.

ΤΙΝΕΣ ΑΙΤΟΥΣΙΝ ΕΠΙΤΡΟΠΟΝ.

TITVLVS VI.

QVI PETANT TVTORES.

- L. 2. II. MO-^C β'. Μο-
DEST. **M**ater & liberti ^{δεσ.} **Ο**ΤΙ μήτηρ καὶ ἀπελθύ-
torem minori petunt. quip-
pe mater filij, qui defunctus
est intestatò, hereditate cadit,
nisi tutorem petierit. Liberti
verò, qui propter malitiam
vel negligentiam non petie-
rint, accusantur, & acriter
puniuntur. ^{δεροι} **Ο**ΤΙ μήτηρ καὶ ἀπελθύ-
δεροι ἐξ ἀνάγκης αἰ-
τοῦσιν ἐπιτροπὴν τῷ ἀφήλικῳ. ἢ μὲν
γὰρ μήτηρ ἐκπίπτει τῆς κλήρου τῆς παι-
δὸς, ἀδιαθέτου τελευτήσαντος, εἰ μὴ
ἐπιτροπὴν αἰτήσῃ. ^α δὲ ἀπελθύδεροι
διὰ κακίαν ἢ ἀμέλειαν μὴ αἰτήσαντες,
κατηγοροῦνται, καὶ σφοδρῶς κολά-
ζονται.

De administratione & periculo tutorum.

α'. Οὐλ- ○ Ἰππύτροπος ἔξοτε γὰρ
παν. ἑαυτὸν Ἰππύτροπον ^{ἐπ},
καὶ ἐμωθόσεως μὴ αἰτήσῃ ἔξου-
σαπίωνσ, ἀναγκάζεται διοικεῖν. μὴ
διοικῶν γὰρ κινδυνεύει.

ε΄. Οὐλπ. Εὰν μὴ πῶς διοικήσωσιν Θ
 ὁπίτροποι, καταδικάζονται, καὶ εἴπη
 ἀλογηθεῖσιν αὐτοῖς Θ. διὰ τῆς τῆς
 ποιούτων ἀσφαλειῶν ἐκ ἐναλλάσσειται
 τὸ κοινὸν νόμιμον, οὐτε δυνάμει ἐκ
 τούτων τῆς ῥημάτων ἀπατεῖν πῶς δὲ
 λεγέτω. δυνάμει δὲ ῥητῶς αὐτοῖς κα-
 ταλιμπάνειν πῶς συμβαίνουσιν αὐ-
 τοῖς ἐκ τῆς ὁπίτροπῆς ζημίαν.

ζ'. Ἰδεμ. Εὰν χεὶς διλόγου αἰτίας
ὁ ἑπίτροπος μὴ ποιήσῃ ἰνβεντάριον,
ἥτοι καταγραφὴν, ὡς δόλον ἀμδρ-
παίων, ὑποκείται τῷ ἐνδίκῳ ὀρκῷ εἰς
τὸ διαφέρειν. περὶ τῆς ποιήσεως οὐδ'
αὐτῆς, διοικεῖν οὐδὲν ὀφείλει, εἰ μὴ τὰ
μηδὲ μετείας ὑπὲρ δέσεως ἀνεχόμενα.

Εὐὸ ὁ Ἰππύριος οἰκίῳ ὀνόματι
δανείσῃ τὰ ὀρφανὰ καὶ χρήματα, τὸν
τόποις οὗ ἐλάβεν ἀναγκάζεται παρα-
γεῖν, ἐὰν καὶ τῷ λοιπῶν γραμμα-
τείων ὁ αὐτὸς Ἰππυριώσκει τὸ κίν-
δυνον.

Bafil. Tom. IV.

I. VL- **S**I tutor, ex quo scit se
PIAN. tutorem datum, in-
tra præstitutū diem excusatio-
nem non petierit, administra-
re cogitur. quippe non admi-
nistrans, suo periculo cessat.

V. V L P. Nisi bona fide tu-
tores administrauerint, pu-
niuntur: quamuis testator ad-
iecerit, vt à reddendis ratio-
nibus immunes essent. Nam
per huiusmodi cautiones non
mutatur ius publicum, nec
possunt ex hisce verbis quid-
quam velut ex causa legati
petere. Damnum verò, quod-
cumque ex tutela senserint,
nominatim eis relinqui po-
test.

VII. IDEM. Si sine iusta cau- L. 7.
sa tutor inventarium non fe-
cerit, tanquam dolo delin-
quens, iureiurando in litem
tenetur in id quod interest.
Nihil itaque gerere ante in-
ventarium factum eum oportet,
nisi ea, quæ nec modicam
dilationem ferant.

Si tutor pecuniam pupil- §. 6.
larem suo nomine foeneraue-
rit, vsuras quas percepit præ-
stare cogitur, si pupillus cæ-
terorum nominum pericu-
lum agnoscat.

Aaaa ij

§. 7. Si pecunias, quas ad com-
 parationem rerum immobili-
 um depositas oportuit, de-
 posuit, in usuras earum non
 conuenitur. si non præceptū
 est à Præatore, neque deposuit;
 * pupillares præstat. Si verò
 prætor denuntiauit, vt depo-
 sitio fiat: decretum interpo-
 nere debet, vt siue non fiat
 depositio, siue tardiùs fiat,
 usuræ legitimæ præstentur.

§. 8. Quemadmodum facit præ-
 tor etiam circa eum tutorem,
 qui ad alendum pupillum pe-
 nes se aliquid habere negat.
 nam eius pecuniæ, quæ apud
 ipsum inuenitur, grauissimas
 usuras, cum poenæ alterius
 adiectione, pendit. Residua-
 rum autem pecuniarum pu-
 pillares usuras præstat.

§. 9. Siue igitur pecuniam in v-
 sus suos conuerterit, siue ne-
 gauerit illam apud se esse,
 damnatusque fuerit, siue mo-
 ram depositioni fecerit, siue
 penes se quid infitiatus esse,
 pupillo necessitatē accipiendi
 mutuam pecuniam legitimis
 usuris imposuerit, siue legiti-
 mas à debitoribus exegerit:
 legitimas pupillares usuras
 soluit. Ex cæteris verò causis
 secundum morem prouinciæ
 trientes centesimæ, vel etiam
 leuiiores usuras præstabit.

§. 10. Usuræ verò non statim exi-
 guntur à tutore, sed habet is
 duum mensium laxamentum,
 quod iis non tribuitur, qui
 nummos in suos usus conuer-

Α Εὰν τὰ ὀφείλοντα πρὸς ἀγορα-
 σίαν ἀκινήτων ἀποπελῶσαι ἀπέδω-
 τόκοις αὐτῶν οὐκ ἀπαυτεῖται. εἰ δὲ μή-
 τε παρὰ τῆς προῆτορος ἐκελεύσεως, μή-
 τε ἀπέδωκε, * ὀρφανικοὶ δίδωσιν. εἰ
 δὲ ἀρνήσῃται ὁ προῆτωρ γινέσθαι πλὴν
 ἀπόδεσιν, ὀφείλει ψηφίζεσθαι, ὅτι εἴ-
 τε μὴ ἀπόδῃται, εἴτε βραδέως ἀπόδῃ-
 ται, νομίμοις δίδωσι τόκοις.

Ὡς περ ποιεῖ ἡ περὶ τῆς ἀγρονομίας
 ἐπιτροπὴ ἔχει τὰ πρὸς ἀποδιδῶν
 τῆς αἰχῆς. τῇ δὲ εὐεστονομίᾳ γὰρ
 παρ' αὐτῷ χρημάτων, βαρυτάτοις δι-
 δωσι τόκοις, σὺν ἑτέρᾳ ποινῇ. τῇ δὲ
 λοιπῶν χρημάτων, ὀρφανικοὶ δίδω-
 σι τόκοις.

Εἴτε οὐκ συγχρησέται τοῖς χρήμα-
 σιν, εἴτε ἀρνήσεται ἔχειν, καὶ καταδικα-
 σθῇ, εἴτε ὑπὲρ δεῖον ποιήσῃ πλεονέκτη-
 σιν, εἴτε ἀρνησάμενος ἔχει ἀναγκά-
 σθαι τὴν αἰχῆν ἡ περὶ νομίμοις δανεί-
 σασθαι τόκοις, εἴτε ὅτι χρεώσας ἀπαυ-
 τήσῃ, νομίμοις δίδωσιν ὀρφανικοὶ τό-
 κοις. ἀπὸ δὲ τῇ λοιπῶν αἰχῶν πρὸς
 πλεονέκτησιν ἐπαρχίας συνήθησαν, ὅτι
 ἀπὸ τελείας ἐκατοστῆς, ἢ καὶ ἐλαφρο-
 τέρους.

Οὐ παραχρημα δὲ ὅτι τόκοις ὁ
 ἐπιτροπὸς ἀπαυτεῖται. ἀλλ' ἔχει δύο
 μηνῶν ἐνδόσιμον, ὅπερ οὐκ ἔχου-
 σιν ὅτις χρήμασι συγχρησάμε-

* hoc
 est,
 trien-
 tem
 cente-
 simæ.

* περὶ
 τοῦ ἀπὸ
 τῆς αἰ-
 χῆς
 ὅτις.

νοί. εἰ δὲ καὶ τοῖς ἀπατηθεῖσι τόκοις ᾧ A
κηδεμόνες συλλήσονται, καὶ αὐτῶν δι-
δοῦσι τόκοις. εἰ δὲ ὁ ἐπιτροπος μὴ ποιή-
σῃ ὑπόπιον ᾧ σωεπίτροπον αὐτῷ, κα-
ταδικάζεται ὑπὲρ αὐτῷ, καὶ δίδωσι τό-
κοις οὓς ἀναγκάζεται παραχεῖν ὑπὲρ
τῆς ἰδίας διοικήσεως.

Ο κληρονόμος τῆς κοινῆς κληρονομίας μὴ
ὀχλῶν ἐστὶν ὡς ἐκκλησιάζων, κατα- B
βάλλει τόκοις, καὶ ὑπὲρ τῆς αὐτῆς
δοτικῆς κληρονομίας χρημάτων.

Ο ἐπιτροπος, καὶ μὴ τὸ παύσαι-
ται τῆς ἐπιτροπῆς δίδωσι τόκοις, ἕως
οὗ εἴς τινος λόγου ἀποδῶ.

ιβ'. ΠΑΥΛ. Τὰ ὅσα τῆς ἐπιτροπῆς γι-
νόμηνται, βέλονται εἰς. καὶ τὸ ὅσα αὐτῷ
νομίμως περὶ αὐτῶν, εἴτε ὑπορεῖ, εἴτε μὴ,
ἐκ ἐκδικεῖ ὁ νέος. ἡ δὲ κακὴ πίστις γινώ- C
σκῆται περὶ αὐτῶν, ἐκ ἐρρώται.

ιγ'. ΠΑΥΛ. Εἰ δὲ γινώσκῃς ὁ ἐπιτρο-
πος μὴ ἐναγάγῃ τοῖς χρεώταις, καὶ ἐν-
ποσῶν ἀπορήσωσιν, ἐνάγεται εἰς τὸ
μὴ ἀπατηθῆναι χρεῖ.

ιδ'. ΠΑΥΛ. Εἴτε οἰκίῳ ὀνόματι, εἴτε
τοῦ ἀνθρώπου, δανείσθῃ ὁ ἐπιτροπος τὰ
ὀφθαλμικὰ χρήματα, τῆς ἀγωγῆς τῆς
καὶ τῆς ἐπιτροπῆς κληρονομίας, ἐπιλο- D
γῇ δίδεται τῷ νέῳ, ἢ πάντα καταδέ-
ξασθαι τὰ γράμματα, ἢ πάντων
ἀποστῆναι.

ιθ'. ΟὐΛΠ. Οὐκ ἀναγκάζεται ὁ κοιν-
ερατὴρ τῶν συγκοινερατῶν εἰς τινος λόγου
ἀποδοῦναι τῆς ἰδίας διοικήσεως.

λγ'. ΚΑΛΛΙΣΤΡ. Τοιαύτῳ ἐπιμε-
λειαν ᾧ ἐπιτροπῆς καὶ ᾧ κοινῆς

Basil. Tom. IV.

terunt. Quod si vsuras exactas
tutores vsibus suis retinue-
runt, earum quoque vsuras
præstant. Si tutor contuto-
rem suum suspectum non fe-
cerit, pro eo condemnatur,
& vsuras præstat, quas pro
administratione sua præstare
cogitur.

Heres curatoris non inter- §. 12.
pellans, ut alius curator sub-
stituatur, eius quoque pecu-
niæ, quæ apud ipsum est in
arca, vsuras præstat.

Tutor etiam post finitam §. 14.
tutelam vsuras soluit, donec
rationes reddiderit.

XII. PAVL. Quæ à tutore L. 12.
gesta sunt, rata habentur: &
quod ab eo legitime distra- §. 13.
ctum est, siue soluendo sit,
nec ne, pupillus non vindic-
cat. Mala verò fide facta ven-
ditio, non valet.

XV. PAVL. Si tutor consti- L. 15.
tutus, debitores non conue-
nerit, ac per hoc minus ido-
nei efficiantur, conuenitur
ipse in debitam pecuniam
quam non petiit.

XVI. PAVL. Siue suo, siue L. 16.
pupilli nomine tutor pecu-
niam pupillarem crediderit,
iudicio tutelæ instituto, da-
tur adolescenti optio, vel ut
agnoscat omnia nomina, vel
ab omnibus recedat.

XIX. VLP. Curator actus sui L. 19.
rationes concuratori reddere
non compellitur.

XXXIII. CALLISTR. Talem L. 33.
diligentiam tutores & cura-

Aaaa iij

tōres præstant, qualem diligens paterfamilias rebus suis ex bona fide præbet.

L. 39. XXXIX. PAPIAN. Si tutor negligens fuerit in exactiōne paternorum debitorum, periculum præstat. Item, si maiores vsuras accepit, easdem soluit, nulla debitorum compensatione facta. Sed tamen actiones debitorum ei ceduntur.

L. 43. XLIII. PAVL. Curatori, si C. nummos in dotem se daturum promiserit ei, cuius curator fuit, & ære alieno emergente, patrimonium non sufficere deprehendatur, non succurritur. nam & creditoribus pupillaribus sponte stipulando & se obliganti* non subuenitur. Quod si sciens, tantum patrimonio non contineri, promiserit: vel donasse videtur, vel de dolo* tenetur. Sed si non donandi animo promisit, mulierem obligatam habet tam manente matrimonio, quam post diuortium.

L. 45. XLVI. PAVL. Tutor qui pecuniam pupillare suo nomine fœnerauit, in vsus suos eam conuertisse non videtur. Post finitam tutelam, earum pecuniarum pupillares vsuras tutor præstat, quibus vsus est.

L. 49. XLIX. PAVL. Tutor qui fœnus pupillaris pecuniæ per contumaciam quum oportet non exercuit, nec prædia comparauit, si non ad

παρες χρεωσθῶσιν, οἷαν ὑπὲρ μελῆς οἰκοδεσπότης ἐν τοῖς ἰδίοις καλῇ-πίστει ποιεῖται.

λθ'. Γαπian. Εὰν ὁ ὑπὲρ τοῦ ἀμελήσει πατρῶων χρεῶν, ὑποκείται τῷ κινδυνῷ, καὶ εἰ μείζονας τόκοις ἐλάβει, δίδωσιν αὐτῷ, μὴ δίδωσι αὐτέλλογον τῷ χρεῶν. ἐκχωρεῖται δὲ τὰς τῷ χρεῶν ἀγωγὰς.

μγ'. Γαυλ. Εὰν κουράτωρ ὁμολογήσῃ ὑφ' αὐτοῦ ῥ. νομίσματα, ὑπὲρ τοῦ τοῦ κουράτωρ δυνάμεως, καὶ χρεῶν δυνάμεως δυνάμεως μὴ ἔχουσα ποσῶντα ἢ οὐσία, οὐ βοηθεῖται. καὶ τοῖς ὀρφανικοῖς ὑφ' αὐτοῦ δανεισάμενοις ἐρωτῶμεν καὶ ἐνοχοποιῶν ἑαυτὸν, οὐ βοηθεῖται. εἰ δὲ καὶ εἰδὼς μὴ ποσῶντα πλὴν οὐσίαν ἔχον, ὁμολόγησεν ἢ ἐδόξε δωρεῖσθαι, ἢ διὰ τοῦ δόλου * ἐνέχεται. εἰ δὲ μὴ ὡς δωροῦμεν ὁμολόγησεν, ἔχει πλὴν γυναικὸς ἐνοχον καὶ συνεστώτος τῆς γάμου, καὶ μὴ διὰ λισιν.

μδ'. Γαυλ. Ο ὑπὲρ τοῦ δανείζον οἰκείῳ ὀνόματι τὰ ὀρφανικά, οὐ δοκεῖ αὐτοῖς συγκεχεῖσθαι. μὴ τὸ πληροῦσαι πλὴν ὑπὲρ τοῦ ὀρφανικοῦ δίδωσι τόκοις ὁ ὑπὲρ τοῦ χρημάτων, οἷς συνεχρήσατο.

μθ'. Ο ὑπὲρ τοῦ διὰ τοῦ περὶ τὰς μὴ δανείσας ὅτε δέ τὰ ὀρφανικά, μὴ τε ἀκίνητα ὡνησάμενος, εἰ μὴ διωθή-

* scilicet marito. sed habet tamen mulierem obligatam.

* πρὸς αὐτὸν. ἔχει μὴ πρὸς γυναικὶ καὶ ἐν γάμῳ.

ται τὸ ἀζημιῶν ἑαυτὰν ἀποποιῆσαι, π-
μωρεῖται.

γ'. Εὰν ὁ ἐπιτροπος τὰ ὀφείλοντα ἐν
ἀποθήκῃ κείνῃ ἀθέλῃματα ἢ ἀθε-
δῶναι, ἐφύλαξεν ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ,
συνέβη δὲ ταῦτα ἐμπερηθεῖν, ἐνά-
γεται ὡς ἀπὸ ραθυμίας.

ΣΧΟΛΙΟΝ.

Ὡς πρὸς ἐλθόντων ὀφείκων, καὶ μὴ συναινέ-
σαι, ἀλλὰ ὡς τοῦ τύπου ἀποχόρμητος.

damnum resarciendum ido-
neus est, punitur.

III. Si tutor eas res, quas in L. 3.
horreo conditas, aut venum- C. de
datas esse oportuit, in domo per.
sua seruauerit, easque cōtige- tut.
rit igni absumi: velut ex culpa
segni tūcque sua conuenitur.

SCHOLIUM.

Non subuehitur.] Velut officium suum
egresso, & qui non consenserit, sed
ipse principaliter promiserit.

ΤΙΤΛΟΣ η'.

Περὶ αὐθεντίας καὶ συναινέσεως ἐπιτρόπων.

TITVLVS VIII.

De auctoritate & consensu tutorum.

κ'. Σκέ- ΕΑΝ ἀνέκοι πῶν πα-
βολ. τρώδω διέλονται κλη-
ρονομίᾳ αἰαναινοῦντος τῷ ἐπιτρόπου,
ἐρρώται, καὶ μὴ ὑπογράψῃ τῇ δια-
νεμῇ.

XX. SI pupilli paternam L. 20.
SCÆV. hereditatem diui- D. de
serint, tutore consentiente, auct.
quamvis diuisioni non sub- & cō.
scripserit, tamen [actum] tut.
valet.

ΤΙΤΛΟΣ θ'.

Ποτε ἀπὸ τῶ φακτοῦ τῷ ἐπιτρόπου ἢ κούρατωρ ἢ ἡγογες
ἐνάγαν καὶ ἐνάγεσθαι δύνανται.

TITVLVS IX.

*Quando ex facto tutoris vel curatoris minores agere,
vel conueniri possunt.*

IX. DE MINORIBUS

β'. Οὐλπιαν. ΕΑΝ ἐκ τῶ χρη-
μάτων τῶ κηδεμο-
νῶν, ὀνόματι οἰκείῳ δανείσωσιν

II. V. SI tutores ex pecu- L. 2.
PIAN. niis eorū, quorum Dig.
negotia administrant, in no- quad.
men suum mutuum dederint, ex fac.
tus.

Aaaa iij

* hoc
est, ef-
ficax
vires
habet.
aut emerint : * utilis condi-
tio & utilis vindicatio pupil-
lis datur.

ἢ ἀγορεύουσιν ὁ κηδεμόνες * οὐπλίω
δανειακὸν ἢ οὐπλίαν ἀγωγίω ἐκδι-
κοῦσαν ὁ ἴδιον, ἐξῆρσιν ὁ νέοι.

TITULO ΣΤΙ

ΠΕΡΙ ΥΠΟΡΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ.

TITVLVS X.

DE SUSPECTIS TUTORIBVS.

L. 7.
D. de
susp.
tut.

VII. ETIAM propter latam
VLP. negligentiam tutor
quasi suspectus remouetur.
Nam ea pro fraude habe-
tur.

ζ'. Οὐλ- Κ ΑΙ- διὰ μετὰλλω ἀ-
παυ. Κ μέλειω ὡς ὑποπτι-
δοκινεῖται. ἀπὲ γρ δόλου παρα-
λαμβάνεται.

L. 9.

IX. MODEST. Si tutor ne-
cessitudine vel adfinitate pu-
pillo coniunctus sit, vel pa-
tronus eius sit, non remoue-
tur propter infamiam, sed
curator ei adiungitur.

θ'. Μοδῆς. Εὰν ὑπὸ ἰσχυρὸς ἔλθῃ ἢ ἀγ-
χρεῖα συνήπται τῷ ἀνθρώπῳ, ἢ πατρῶν
ἀπὸ ὅσῳ, οὐκ ἀποκινεῖται διὰ τῆς ἀ-
πείας, ἀλλὰ κουράτωρ αὐτῷ συζυ-
γῇται.

L. 6.
§. re-
mou-
C. co.

VI. Remouere suspectos pos-
sunt & ascendentes, & cog-
nati, & extranei, & ipsi, quo-
rum res administrantur, si non
impuberes sint.

ς'. Διῶνται δὲ οὗτοι ὑποπτοις ἀπο-
κινεῖν καὶ ἀνιόντες, καὶ συγγενεῖς, καὶ
ἑξωπκοί, ἢ αὐτοὶ, ὧν τὰ ὑποθέματα
διοικουῦται. εἰ μὴ ἀνέκοι εἰσιν.

L. 9.

IX. Qui quasi suspectus ac-
cusatus est, si quidem ob dō-
lum, infamia notatur, sin ob
negligentiam, infamis non fit.

Ως ὑποπτι- κατηγορηθεῖς, εἰ μὲν
διὰ δόλον, ἀπμοῦται. εἰ δὲ διὰ ῥάθυ-
μίαν, οὐκ ἀπμοῦται.

TITULO ΣΤΙ

ΠΕΡΙ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ.

TITVLVS XI.

DE V. TUTORIBVS. A

Nou.
72.
cap. 1.

Siquis obligatum mino-
rem vel res eius habet,

Ε- I πς ὑποπτι- ἑχά-
νέον, ἢ τὰ αὐτῶν ὑποθέματα,

τῆτον μηδὲ παρῖέναι πάντελως εἰς
 πῶ αὐτὸ κηδεμονίᾳ, καὶ εἰ ᾧ τῶν
 νόμων καλοῖτο. ὅτι γὰρ οὐδεὶς αὐτὸν
 ὑπερῖ αὐτοῦ, κύριος αὐτὸν τε ὢν, καὶ
 τῶν τῶν ἀντιδικῶν παρὰ μὲν τῶν
 νόμοις, διὰ ταῦτα γὰρ καὶ κενὸν νόμοις τοῦ
 μὲν, ὥστε εἰ παρὰ φανερά τα ὅλην δὲ
 ὁ γινόμενος κηδεμὼν αὐτὸς ὑπερῖ
 νόμοις ὢν τοῖς τῶν νέου δικαίοις, οὐδὲ ἐκεῖ-
 νος κηδεμὼν δέεται, μὴ ποτὲ ἢ γε αὐ-
 ματεῖον ἐκκλέψαι, ἢ ἄλλας δοποδεῖ-
 ξεις οὕτως ἀφαιρήσει τῶν νέων, καὶ ἢ κη-
 δεμονία γήλοιο τοῦτω τῶν οἰκείων
 παρὰ μὲν τῶν ὁλεσθῶν.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἑαυτοῦ κηδεμὼν αὐ-
 ὅσοι θεοδμήμῳ ἔχουσιν, παρὰ κηδε-
 μονίαν δυσκόλως ἰόντας (τοῖς γὰρ πολ-
 λοῖς, ὅσοι βούλονται τὰ τῶν κηδεμ-
 νολογίων ἀσβεβῶς εἰς ἑαυτοῦ τρέψαι,
 ὅτι παρὰ μὲν ἐρασιμὸν τε καὶ ἰπιδρο-
 μὸν ὄντι) ὁ ἑαυτοῦ δὲ μάλιστα ὅτι τῶν
 κηδεμόνων δυσκόλον ἐστὶ παρὰ μὲν
 διὰ πῶ τῶν δανεισμάτων ἀνάγκη.
 δεσποζόμενος κηδεμὼν ἀνάγκη ἐν νό-
 μου καθεστάναι τοῖς κηδεμόσι τὰ τῶν
 νέων χρήματα δανείζειν, ἀλλ' ἀσφα-
 λῶς δοποδέσθαι καὶ φυλάττειν αὐτὰ,
 καλλίον ὢν πῶ ὅτι τοῖς δεχάμοις αὐ-
 τοῖς ἀσφάλειαν μὲν, ἢ τῇ τῶν τόκων
 ἐφέσει, καὶ τῶν δεχάμων ἐκπεσεῖν, καὶ
 κινδυνεύειν μὲν (ὅτι) κηδεμόνα εἰ μὴ
 δανείσοι, αὐτοῖς δὲ εἰ δανείσοι, κινδυ-
 νεύειν, δοποτυχίας ἴσως ὅτι τοῖς χρέεσι
 γινόμενης. εἰ μὲν τοι αὐτὸς ἐκὼν δα-
 νείσῃ βουληθεῖς, ἴσως ὅτι δοποσιν ἐνε-
 το. Si tamen ipse sua sponte foenori dare voluerit, puta pignoribus ac-

ad curationem eius omnino
 non admittatur; etiam si a le-
 gibus vocetur. Quid enim
 pro se non egerit, qui & il-
 lum in potestate habeat, &
 rerum aduersarij compos fiat?
 Nam propterea hoc quodque
 sancimus, ut si manifestissime
 pareat, eum qui curator con-
 stituitur, iuribus minoris o-
 bligatum esse, minime cura-
 tor sit, ne forte vel cautio-
 nem amoueatur, vel alias mi-
 noris probationes supprimat,
 & ipsa curatio minori rerum
 suarum perniciem adferat.

Quia vero videmus cura-
 tores, qui Dei memoriam re-
 tinent, ad curationem diffi-
 culter accedere, (nam pluri-
 bus, qui bona curæ suæ com-
 missorum impie cupiunt in
 seipso conuertere, res opta-
 bilis est, & quam cursim pe-
 tunt) & vero videmus præci-
 pue difficilem esse curatorum
 causam, propter necessitatem
 foenerationum: sancimus, ne
 qua curatoribus ex lege ne-
 cessitas incumbat, * ut pecu-
 niam minorum foenori dent,
 sed tuto deponant atque cu-
 stodiant eam, quum præstet
 eos de priore secutos esse,
 quam usurarum appetitione
 priori quoque excideret atque
 adeo curatorem in periculo
 versari, si non foeneretur, &
 rursus si foeneretur, periculo
 non carere, frustratione ac de-
 trimento circa debita sequu-

Cap.
6.

ceptis, aut alijs cautionibus, A
quas certas & indubitatas pu-
tat; mensium duum, in an-
nos singulos inducias habeat,
quod laxamentum leges vo-
cant, & sciat periculum cre-
diti omnino ad se rediturum.

Cap.
7.

Quod si reditus sufficientes
habet, is, cuius cura geritur,
ex illis curator sumptum fa-
ciat: sin ampliores fuerint, B
quàm qui sufficiant, quod su-
perat reponatur. Si verò pa-
trimonium eius, qui sub cura
est, fortè mobilibus in rebus
consistit, illud dumtaxat da-
re, foenori curator cogatur,
quantum ad minoris & re-
rum ipsius administrationem
sufficit, reliquum tutò repo-
natur. Liceat autem ei summa
cum accuratione sciscitari, si C
quem fortè inuenire certum
reditum possit, ut cum mi-
nori redimat ex ea pecunia,
quæ superest, qui quidem
modicis tributis publicis ob-
noxius sit, & auctorem ido-
neum, & vberem prouentum
habeat. Facimus enim ei po-
testatem id quoque agendi,
scituro, si qua in re se negli-
gentiùs gesserit, emptionis D
huiusce periculum ad ipsum
spectaturum.

Cap.
8.

Quod si tantum minori
dumtaxat auri sit, ut eius vsu-
ræ vix ad alendum minorem
ipsum cum suis, & administra-
tionem vitæ reliquam susti-
nendam sufficiant: ipsa nos ra-
tio necessitatis ad hoc inuitat,

χρεον, ἢ ἐπὶ ἄλλαις ταῖς αὐτῷ νομιζο-
μέναις ἀναμφοισθητέοις ἀσφαλεί-
αις, πτωικαῦτα μὲν ἔχεται ὃ τῷ δύο
μηνῶν καθ' ἑκάστον ἔτος ἐνδосιμον, τῷ
ὅτῳ ④ νόμοι λαζαμύτον καλοῦ-
σιν. ἴσω δὲ ⑤ τῷ δανείσματι ⑥ κίν-
δυνῷ ⑦ ἐφ' ἑαυτὸν πάντως ἐλθού-
μεν ⑧.

Εἰ μὲν οὖν ἔχῃ περσοῦδαι αὐτὰρ-
κεις ὁ κηδεμον δολομήσῃ, ταῦτα δα-
πανάτω. εἰ δὲ πλείοις εἰσὶ τῷ αὐτὰρ-
κων, ὃ πλείον ⑨ ἀποπείθετω. εἰ δὲ κινή-
τῃ πολλάκις ἢ τῷ κηδεμον δολομήσου
οὐσία τυγχάνει, πτωικαῦτα ἐκείνο μόνον
δανείζειν ὁ κηδεμών ἀναγκάζετω,
ὅσον πρὸς τὴν διοίκησιν ἔρκεϊ τῷ νέῳ
ἢ τῷ αὐτῷ περαγμάτων. ὃ δὲ περι-
τὸν, ἀσφαλῶς ἀποπείθετω. ὅξῃ δὲ
αὐτῷ, σὺν ἀκερβείᾳ πάσῃ περουργά-
ζεσθαι, εἴ πνα ὡς εἰκὸς ὀρεῖν ἀσφα-
λῶς δουηδεῖν περσοῦδον, ὠνήσεσθαι
τῷ νέῳ ἐκ τῷ περτεθλόντων χρημά-
των, ὀλίγων μὲν δημοσίων φόρων
ἐκ δόθῃ ⑩, περατῆρα δὲ ἔχουσιν
δύπορον, καὶ δόθαλῃ πλὴν περσοῦδον οὐ-
σαν. δίδου μὲν γὰρ αὐτῷ ὅρρησίαν καὶ
τῷ περτέθειν, ὅτῳ αὐτῷ, ὡς εἴ πνος
τοῦτων ἀμελήσεν, ὁ τῆς ἀγορασίας
ταύτης αὐτὸν ὀφεται κίνδυνος ⑪.

Εἰ δὲ περσοῦδον μόνον εἴη ὃ τῷ νέου
χριστόν, ὅποσου τόκος μόλις αὐτὸν τε
καὶ τῷ αὐτῷ πρέφειν, καὶ πλὴν ἄλ-
λιω αὐτῷ παρέχῃ τῷ βίου διοί-
κησιν ἔρκεϊν. πτωικαῦτα ὁ τῆς ἀνάγ-
κης λόγος ἡμᾶς καὶ πρὸς τῷ καλεῖ.

τῶν κηδεμόνων ἀφορώντων εἰς θεόν, καὶ οὕτω ποιουμένων, τὰς διοικήσεις, ὡς αὐτοὶ τῶν ἐαυτῶν ὑπεύχονται. καὶ ἡ βουλήμια, ἡνίκα κατασταθῇ ψήφῳ, παραδιδόσθαι τὴν κηδεμονίαν τῷ πατρὶ τῶν πατρῶν, καὶ ὅρκον αὐτῷ προσεπιπέναι, τῶν θεῶν ἀπομύλων λόγων, ὡς διὰ πάσης ἰσὺς ὁδοῦ τὸ συμφέρον τῷ νέῳ παρῆξει. ὅπως ἐκ ἐξαίρεσός τῶν λογισμῶν αὐτὸν, οὐδὲ τῆς τῶν νόμου τάξεως. ἀσφαλέστερον τε ποιήσῃ πατρὶ τῶν ὑπευχόμενων διοίκησιν, ἀλλὰ βέστερον αἰεὶ περὶ αὐτὰ, διὰ τὴν τοῦ ὅρκου μνήμην γινόμενον.

ΣΧΟΛΙΟΝ.

Ανάγνωσι καὶ νεαρ. οβ'. ἐν ἡ φησι, περὶ τῶν μὴ ἀναγκάζεσθαι τοὺς κηδεμόνας τὰ τῶν κηδευομένων νέων χρηματὰ πορίζειν, εἴπερ ἔχουσιν παροῦσθαι αὐτοῖς.

A curatoribus Deum intuentibus, & ita res administrantibus, atque si proprias gererent. Volumus enim, ut quum decretum interponitur, quo curatio traditur illi, qui ad eam accedit, etiam iusiurandum eidem deferatur, quo tactis sacris oraculis polliceatur, se omni via & ratione ad procuranda commoda minoris usurum. quod quidem à ratiociniis & ordine legis cum non eximet, & circumspetio-riorem in administratione rerum efficiet, ut qui propter iusiurandi memoriam, maiorem in eis religionem sit adhibiturus.

SCHOLIVM.

a [Ut pecuniam minorum.] Lege & Nou. 72. ex qua tutor vel curator non compellitur pecunias iuuenum fœnerare, si redditus sufficientes habeant.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΒ'.

ΠΕΡΙ ΕΠΙΤΡΟΠΕΥΟΥΣΗΣ ΜΗΤΡΟΣ.

TITVLVS XII,

DE MATRE TUTELAM GERENTE.

Ἡ διάταξις κελεύει ἀκωλύτως ἐπιτροπεύειν τὰς μητέρας τῶν παίδων, εἰ καὶ ὑποδύωσι αὐτὰς ἔχουσιν, ἢ καὶ εἰεν αὐτοῖς ὑποδύωσι, καὶ μηδὲ ὅρκον παρέχον ὡς οὐ δευτέρου γαμήσουσιν. ὑποκαίεται δὲ αὐτὰς τοῖς ἐπιτροπικοῖς λογισμοῖς, ἀλλὰ μὴ τοῖς δευτέροις αὐτῶν ὁμιλήσαι γά-

D Constitutio iubet ut liceat Nou. 94. matribus absque impedimento filiorum tutelam suscipere, siue liberi matribus obligati sint, siue matres liberis, nec iusiurandum ab eis præstari, quod secundò nupturæ non sint. tutelæ verò rationibus obnoxias esse, ac mox ubi ad secundas nuptias tran-

fierint, mox eas ab administratione tutelæ remoueri. accuratè verò & ipsæ faciunt inuentarium scriba quoque præsentē, cui talium cura commissā est.

SCHOLIA.

^a *Et ipsæ faciunt inuentarium.* Sciendum est, nisi matres ad diem præstitutum faciunt inuentarium, periclitari eas & de rebus dōtis non exstantibus, quas petere non poterunt.

De prælatione tutorum lege Nou. 118. Tradit enim cognatos secundum gradum & ordinem, quo ad hereditatem vocantur, etiam tutelæ munus subire: si mares, & ætatis perfectæ sint, & nulla lege tutelam suscipere prohibeantur, nec excusatione competentī vtantur. Quippe nos etiam mulieribus interdiximus, ne tutelæ munera subeant: nisi mater aut auia sit, & apud acta secundis nuptiis, & auxilio Senatusconsulti Velleiani renuntiauerint. Lege & nouellam 94. in qua tractat de matre nutrice: item nouellam 155.

μοις, ὅθις ὁξωδεῖσθαι τῆς ἐπιτροπῆς. αὐτὴν ἀκριβεῖα δὲ καὶ αὐταὶ ποιεῖν ἀπογραφῇ φρόντος καὶ τῆ σκελῆς ὡς ἡ αὐτὴ τῶν ποιούντων φρόντις ἐπιτετραπεία.

ΣΧΟΛΙΑ.

Ιστέον ὅτι μὴ ποιοῦσαι ἀπογραφῇ ἐμπροσθεν, κινδυνώουσι καὶ εἰς τὰ μὴ φανόμενα τῆς πατρικῆς περιουσίας, μὴ διωκόμεναι αὐτὰ ἐπιζητεῖν.

Αναγνώρι αὐτὴν ἐμπροσθεν ὅτι ἐξ ὧν πτωχὴν νεαρὰ φησὶ γὰρ, ὅτι καὶ τὸν βαθμὸν οἱ συγγενεὶς καὶ πτωχοὶ τῶν πατρῶν, καθ' ὃν πρὸς τὴν κληρονομίαν καλοῦνται, καὶ ὁ λειτουργημα τῆς ἐπιτροπῆς ὡς ἐλθεῖν εἰ ἀρρενέες καὶ τέλφοι πτωχοὶ ἡλικίας εἴησαν, καὶ ὡς μὴδενός νόμου καλοῦνται πτωχοὶ ἐπιτροπῇ ὡς ἐλθεῖν μὴδὲ δέκουσά τινι ἀρμοζούσῃ αὐτοῖς κέχρηται. ταῖς γὰρ γυναιξὶ καὶ ἡμεῖς ἀπαγορεύομεν τῇ τῆς ἐπιτροπῆς ὡς ἐλθεῖν λειτουργηματῶν. εἰ μὴ μήτηρ ἢ μάμμη εἴη, καὶ εἰ ὡς ἀπομνήσθαι ἀπαγορεύουσι γάμοις ἑτέρου καὶ τῇ βοηθείᾳ τῆς Βελλησιαίου δογματος. ἀναγνώρι καὶ νεαρὰ 48. εἰ ἡ φησὶ αὐτὴ ἐπιτροπῆς μὴ εἶς, καὶ νεαρὰ 96.

F I N I S.

10

